

USPOREDNA ANALIZA ODABRANIH POSLOVNIH SLUČAJEVA BIKE HOTELA REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE SLOVENIJE

Benšić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:621754>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU

POSLOVNI ODJEL

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

IVANA BENŠIĆ

**USPOREDNA ANALIZA ODABRANIH POSLOVNIH
SLUČAJEVA BIKE HOTELA REPUBLIKE HRVATSKE I
REPUBLIKE SLOVENIJE**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

IVANA BENŠIĆ

**USPOREDNA ANALIZA ODABRANIH POSLOVNIH
SLUČAJEVA BIKE HOTELA REPUBLIKE HRVATSKE I
REPUBLIKE SLOVENIJE**

ZAVRŠNI RAD

Predmet: Poslovanje ugostiteljskih poduzeća

Mentor : dr.sc. Silvija Vitner – Marković, prof. v.š.

Matični broj studenta : 0621616009

Karlovac, lipanj 2020.

ZAHVALA

Ovom se prilikom želim zahvaliti svojoj mentorici dr.sc. Silviji Vitner – Marković, prof.v.š. na prenesenom znanju tijekom mog studiranja te izdvojenom vremenu, razumijevanju, usmjeravanju i savjetima tijekom pisanja ovog završnog rada. Zahvaljujem se također svojoj obitelji i prijateljima na ukazanom razumijevanju za moje studentske obveze i podršci tijekom razdoblja mog studiranja. Također se zahvaljujem i svojim kolegama što su bili uz mene u svakom trenutku i pružali mi podršku kada mi je god tijekom studija ona bila potrebna.

Hvala Vam!

SAŽETAK

Cikloturizam ili biciklistički turizam je oblik održivog turizma koji se posljednjih godina sve više razvija. Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine prepoznaje cikloturizam kao jedan od turističkih proizvoda s najvećom perspektivom razvoja. Cikloturizam se u Republici Hrvatskoj razvijao u prethodnim godinama uglavnom prepušten lokalnim inicijativama i inicijativama pojedinih entuzijasta. U Republici Hrvatskoj postoji oko 420 biciklističkih ruta s ukupno 13 000 km i nekoliko kvalitetnih odredišta među kojima valja istaknuti Istru i Međimurju. Atraktivnost Republike Hrvatske, postojeća turistička infrastruktura, lijepa priroda, dobar položaj i bogatstvo lokalnih cesta velik su potencijal da se koordiniranim akcijama potencijal cikloturizma iskoristi još mnogo bolje. Primjer dobre prakse razvoju cikloturizma Republike Hrvatske može biti susjedna država Slovenija koja ima razvijenu cikloturističku infrastrukturu, a cikloturistima nudi raznoliku ponudu tijekom cijele godine.

Ključne riječi: *cikloturizam, turistička infrastruktura, bike hoteli u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji, usporedna analiza*

ABSTRACT

Cyclotourism or cycling tourism is a form of sustainable tourism that has been developing in recent years. The Tourism Development Strategy of the Republic of Croatia until 2020 recognizes cyclotourism as one of the tourism products with the highest development perspective. Cyclotourism in the Republic of Croatia has developed in the past years, largely left to local and individual enthusiasts' initiatives. In the Republic of Croatia are about 420 cycling routes with a total of 13 000 km and several quality destinations, among which Istria and Međimurje should be highlighted. The attractiveness of the Republic of Croatia, the existing tourist infrastructure, the beautiful nature, the good location and the richness of the local roads are great potential for the utilization of the potential of cyclotourism even better through coordinated actions. An example of good practice for the development of cyclotourism in the Republic of Croatia can be the neighboring country of Slovenia, which has developed cyclotourism infrastructure, and offers cyclotourists a diverse offer throughout the year.

Keywords: *cyclotourism, tourist infrastructure, bike hotels in Republic of Croatia and Republic of Slovenia, comparative analysis*

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. Predmet i cilj rada.....	3
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja	3
1.3. Sadržaj i struktura rada	3
2. POJAM I POVIJESNI RAZVOJ CIKLOTURIZMA U REPUBLICI HRVATSKOJ I REPUBLICI SLOVENIJI	5
2.1. Analiza stanja cikloturizma u Republici Hrvatskoj	6
2.2. Analiza stanja cikloturizma u Republici Sloveniji	7
3. POJAM I KARAKTERSITIKE CIKLOTURISTA	10
3.1. Vrste cikloturista.....	11
3.2. Platežna moć cikloturista.....	12
3.3. Obrazovanje i demografska struktura cikloturista.....	12
3.4. Preferencije cikloturista	13
3.5. Svjetski dan biciklista.....	13
4. KATEGORIJE ZA ODREĐIVANJE MREŽE BICIKLISTIČKIH RUTA	14
4.1. EuroVelo – Europska mreža biciklističkih ruta.....	14
4.2. EuroVelo staze u Republici Hrvatskoj	17
4.3. EuroVelo staze u Republici Sloveniji.....	19
5. BICIKLIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ	21
5.1. Promocija cikloturizma	21
6. ZAKONSKI OKVIR POSLOVANJA HOTELA U REPUBLICI HRVATSKOJ I REPUBLICI SLOVENIJI	23
6.1. Vrste objekata iz skupine hoteli u Republici Hrvatskoj	24
6.2. Minimalni tehnički uvjeti za ugostiteljske objekte iz skupine hoteli u Republici Hrvatskoj	24
6.3. Minimalni tehnički uvjeti i opseg usluga za obavljanje ugostiteljske djelatnosti hotela u Republici Sloveniji	28
6.4. Kategorizacija ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli u Republici Hrvatskoj	31
6.5. Kategorizacija smještajnih objekata hotela u Republici Sloveniji	32
6.6. Posebni hotelski standardi	34

7. POSEBNI HOTELSKI STANDARD – BIKE HOTEL	37
7.1. Specifičnosti hotela specijaliziranih za bicikliste u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji.....	38
8. ANALIZA BIKE HOTELA LIFECLASS SV. MARTIN I BIKE HOTELA CERKNO	46
8.1. Bike hotel LifeClass Sv. Martin	46
8.2. Bike hotel Cerčno	53
8.3. Analiza ponude bike hotela LifeClass Sv. Martin i bike hotela Cerčno	61
9. ZAKLJUČAK	63
POPIS LITERATURE	65
POPIS ILUSTRACIJA.....	68

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

U svijetu rastući trend, cikloturizam posljednjih desetak godina polako postaje sve značajnija turistička grana u Republici Hrvatskoj, posebice u njenom kontinentalnom dijelu. Najbolji je to način da se istraži kulturna i povijesna baština nekog kraja, uživa u njegovim prirodnim i gastronomskim bogatstvima, a taj su potencijal prepoznale i lokalne zajednice koje se trude što bolje povezati sve navedeno te ljubiteljima pedaliranja na terenu osigurati dobro umrežene i označene rute sa smještajnim kapacitetima koji pružaju prijeko potreban odmor nakon cjelodnevne aktivnosti. U današnjim modernim vremenima, zaposlenom je čovjeku veoma bitno da svoje slobodno vrijeme provede kvalitetno i bez stresa i upravo iz tog razloga sve više ljudi svoje slobodno vrijeme provodi u prirodi u rekreaciji i sportskim aktivnostima na biciklu. Susjedna država Slovenija već duži niz godina ima razvijen cikloturizam te slovi kao preteča cikloturizma te jedan od glavnih pozitivnih primjera učinaka cikloturizma na području Europske unije. Predmet ovog rada je usporedna analiza odabranih poslovnih slučajeva bike hotela Republike Hrvatske i Republike Slovenije, a cilj rada je ukazati na dobru poslovnu praksu cikloturizma u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

U svrhu istraživanja problematike ovog rada korišteni su različiti izvori podataka, od stručnih knjiga do internet stranica područja turizma. Rad istražuje, proučava i analizira već postojeće, sekundarne podatke. Pri prezentaciji podataka korištene su znanstvene metode analize, klasifikacije, indukcije, dedukcije, deskripcije te komparacije. Podaci su prikupljeni metodom istraživanja za stolom.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Ovaj završni rad čini devet poglavlja. Prvo poglavlje je uvod raščlanjen na predmet i cilj rada, izvore podataka i metode prikupljanja te sadržaj i strukturu rada. Drugo poglavlje se odnosi na pojam i povijesni razvoj cikloturizma u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji s osvrtom na analizu stanja cikloturizma u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji, a treće na pojam i

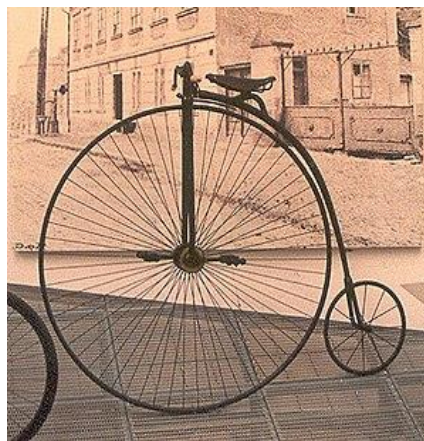
karakteristike cikloturista. Četvrto poglavlje se odnosi na kategorije za određivanje mreže biciklističkih staza, a peto na biciklizam u Republici Hrvatskoj. Šesto se poglavlje odnosi na zakonske okvire poslovanja hotela u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji, a sedmo poglavlje se odnosi na obilježja i razvoj hotela specijaliziranih za bicikliste. Osmo se poglavlje odnosi na usporednu analizu bike hotela *LifeClass Sv. Martin* u Republici Hrvatskoj i *Hotela Cerkn*o u Republici Sloveniji. Rad završava zaključkom, popisom korištene literature i popisom ilustracija.

2. POJAM I POVIJESNI RAZVOJ CIKLOTURIZMA U REPUBLICI HRVATSKOJ I REPUBLICI SLOVENIJI

Bicikl kao cestovno vozilo s dva kotača koji se pogone snagom vozača, tehničko je postignuće razmjerno nedavne prošlosti. Njegova jednostavna konstrukcija i široka primjenjivost osigurali su mu upotrebu u svakodnevnom životu.¹ Radi se o najčešće korištenom prometalu, a procjenjuje se da danas u svijetu ima preko 1.000.000.000 bicikla.² Bicikl ima konkretnog izumitelja, stoga se može reći da njegovo otkriće nije bilo vezano za određeno vrijeme. Kroz povijest se prikazivalo puno više primjera vozila pokretanog ljudskom snagom, ali su ona nerijetko bila drugačija od današnjeg modela bicikla.

Prvi vozač bicikla bio je njemački barun Karl von Drais, koji je 1817. godine konstruirao svojevrstni bicikl na guranje i nazvao ga *draisine*.³ Između 1850. i 1860. godine je Francuz Ernest Michaux sa svojim učenikom Pieere Lallementom razvijao bicikl s pedalama na prednjem velikom kotaču.⁴ Taj je bicikl Michaux kasnije i patentirao, no njime je bilo izuzetno teško upravljati, a bio je i opasan jer su padovi bili česti. Slika 1 prikazuje model bicikla iz 19. stoljeća.

Slika 1. Model bicikla iz 19. stoljeća

Izvor: Bicikl, <https://www.bicikl-povijest.hr/> (pristupljeno 15.01.2020.)

Od pojave prvih bicikla u svijetu nije prošlo puno vremena kada su oni zavlada i zagrebačkim ulicama. Jedna od najpoznatijih radionica bicikla bila je na današnjem Cvjetnom trgu u vlasništvu Ivana Dirnbarchera koji je za bicikl *Croatia* osvojio nagradu na Tehničkoj

¹ Bicikl – Zagreb, <https://sites.google.com/site/biciklzagreb/> (pristupljeno 15.01.2020.)

² Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, <https://www.mint.hr/> (pristupljeno 15.01.2020.)

³ Bicikl, <https://www.bicikl-povijest.hr/> (pristupljeno 15.01.2020.)

⁴ Ibid.

izložbi u Londonu 1896. godine.⁵ Sama povijest biciklizma u Hrvatskoj relativno je kratka, a prvi spomen biciklizma na području današnje Republike Hrvatske datira iz 1860. godine.⁶ Krajem 19. stoljeća u Hrvatskoj je osnovan prvi biciklistički savez.⁷ No, najveći značaj cikloturizmu na području današnje Hrvatske daje se 1887. godine kada su tri studenta pedalirajući na biciklima, u vremenskom razdoblju od mjesec dana, obišli mjesta od Zagreba preko Rijeke do Trsta, gdje su se na povratku vraćali iz Ljubljane.

Najzapanjujući cikloturistički podvig dogodio se 1897. godine kada je biciklist Ferdinand Budicki biciklom prešao 17.000 km u 8 mjeseci. Proputovao je Europu i Sjevernu Afriku da bi po dolasku u Ameriku prešao put od New Yorka do Chicaga.⁸ U Amsterdamu je vladalo opće oduševljenje prilikom očekivanja dolaska ovog slavnog putnika na biciklu iz Hrvatske.

Razvoju biciklizma u Republici Sloveniji doprinijeli su Janez Puh koji je 1889. godine osnovao biciklističku radionicu u Grazu i proizveo u prvom desetljeću oko 100 000 bicikla te Franc Batjellea koji je 1919. godine osnovao prvu slovensku tvornicu bicikla, koja je tada bila poznata i u drugim dijelovima Europe. Također razvoju cikloturizma u Republici Sloveniji na značaj su dali i biciklistički klubovi, koji su oduvijek bili popularni među Slovencima. Tako je 1887. godine osnovan prvi biciklistički klub u Ljubljani. U početku su prvi biciklistički klubovi organizirali društvene izlete, a tek kasnije i biciklističke utrke.⁹

2.1. Analiza stanja cikloturizma u Republici Hrvatskoj

Proteklih godina najpoznatiji cikloturistički proizvod Republike Hrvatske jest višednevno krstarenje brodom tzv. „skakanje od otoka do otoka“ s biciklima na brodu i uz dnevne biciklističke izlete. Na taj način cikloturisti upoznaju velik dio jadranske obale i otoka.¹⁰

Zanimljive ali isto tako i tražene su i vođene ili samovođene višednevne biciklističke ture po nacionalnim parkovima i parkovima prirode kao i kraći izleti te paket aranžmani koje nude specijalizirane cikloturističke agencije za pojedinu destinaciju ili regiju. Cikloturisti imaju na raspolaganju i servisne usluge, koje su pokrivena u destinaciji, kao što su najam i servis

⁵ Zagreb Info, <https://www.zagreb.info/> (pristupljeno 15.01.2020.)

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Ferdinand Budicki, <https://www.ferdinand-budicki.hr/> (pristupljeno 15.01.2020.)

⁹ Štih, G. (2010). Razvoj kolesarstva na Dolenjskem in razvoj novomeškega kolesarskega kluba (diplomski rad), Sveučilište u Ljubljani; Fakultet za šport, <https://www.fsp.uni-lj.si/> (pristupljeno 19.02.2020.)

¹⁰ Hrvatska, <https://croatia.hr/> (pristupljeno 19.02.2020.)

bicikla, e-bicikl, trgovine opremom i dijelovima, transferi i slično. Također se za svakog cikloturista nudi smještaja i raznolika ugostiteljska ponuda.¹¹

Javni prijevozi u Republici Hrvatskoj koji omogućuju prijevoz bicikla su vlakovi, brodovi (trajekti) i riječne skele, a moguć je i prijevoz bicikla zrakoplovom i autobusom. HŽ Putnički prijevoz nudi mogućnost prijevoza bicikla vlakom po Hrvatskoj, u gradsko-prigradskom prijevozu grada Zagreba i u međunarodnom željezničkom prijevozu prema Sloveniji, Austriji i Njemačkoj. Linijski pomorski prijevoz putnika i tereta brodovima po pet plovidbenih okružja (Riječko, Zadarsko, Šibensko, Splitsko i Dubrovačko) obavlja Jadrolinija. Moguć je prijevoz bicikla na liniji Rab – Lun za prijevoz grupe biciklista od 7 – 10 osoba kao i bicikla. Prijevoz bicikla nudi i sezonska izletnička brzobrodaska linija na katamaranima iz Splita za Dubrovnik, a kapacitet je pet bicikla po prijevozu. Autobusi Flixbusa nude prijevoz bicikla po otoku Braču i na autobusnim linijama ZET-a grada Zagreba prema Parku prirode Medvednica i vrhu Sljeme. Prijevoz putnika i biciklista moguć je i riječnom skelom tijekom cijele godine na rijekama Savi, Dravi i Muri, no ova usluga je isključena pri visokom vodostaju rijeka.¹²

U Republici Hrvatskoj postoji sustav javnih bicikla u gradovima no najveći i najrazgranatiji je Nextbike sustav s ponudom klasičnih i električnih bicikla, koji obuhvaća 14 hrvatskih gradova i općina: Zagreb, Samobor, Velika Gorica, Ivanić-Grad, Sisak, Slavonski Brod, Karlovac, Gospić, Brinje, Poreč, Zadar, Šibenik, Makarska i Metković. Uslugu punjenja električnih bicikla i skutera, romobila i sl. pruža jedino Hrvatski telekom.¹³

2.2. Analiza stanja cikloturizma u Republici Sloveniji

Cikloturizam na području Republike Slovenije razvija se posljednjih 15 godina.¹⁴ Republika Slovenije ima znatno velik broj biciklističkih ruta, a jedne od najvećih su: Trans Slovenia 1, Trans Slovenia 2, Pohorska biciklistička staza, Dravska biciklistička staza, Parenzana, biciklistička staza Jureta Robiča, Slovenska turno biciklistička staza, Petrolova biciklistička transverzala te biciklističke staze koje vode kroz Karavanke i Belu Krajinu. Ostale biciklističke staze nešto manjeg obima označene su na lokalnim biciklističkim kartama.¹⁵ U samom srcu Slovenije broji se oko 1.448 kilometara označenih biciklističkih staza koje nude

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Slovenia Info, <https://www.slovenia.info/> (pristupljeno 24.01.2020.)

¹⁵ Ibid.

32 različite rute za obitelji, povremene bicikliste i zahtjevne rekreativce.¹⁶ Biciklističke staze prolaze kroz općine Dol pri Ljubljani, Ivančna Gorica, Kamnik, Litija, Lukovica, Mengeš, Šentrupert i Šmartno pri Litiji, a poneke se spajaju s ostalim biciklističkim stazama u susjednim općinama.¹⁷ Javni se sektor brine o održavanju asfaltiranih staza, dok za održavanje planinskih staza ukupne veličine veće od 10.000 km brine Planinska organizacija u Republici Sloveniji. Godine 2017. registrirano je 773 markacista Planinske zvezde Slovenije koji dobrovoljno obrađuju, obilježavaju, čiste i uređuju planinske staze.¹⁸

Zanimljivo je da u Republici Sloveniji već desetak godina postoje tzv. *bike&bed* objekti koji su se u Republici Hrvatskoj počeli pojavljivati tek nakon 2017. godine.¹⁹ U Republici Sloveniji postoji 40 specijaliziranih smještajnih objekata za bicikliste.²⁰

Jedan od specijaliziranih smještajnih objekata u Republici Sloveniji za bicikliste je i kamp. Kamp koji je pogodan za bicikliste mora nuditi sljedeće:²¹

- informacije o biciklističkim izletima u bližnjoj i široj okolici,
- moguć četverodnevni program biciklističkih ruta,
- *bike* vodiča,
- dostupnost alata i rezervnih dijelova za servis bicikla,
- pranje bicikla i opreme,
- sigurno skladištenje bicikla,
- prostor za sušenje odjeće i obuće,
- mogućnost prijevoza bicikla,
- mogućnost iznajmljivanja pet bicikla srednjeg razreda (vidi Tablicu 1),
- energetski bogatu hranu i piće.

Republika Slovenija također u svojoj ponudi cikloturistima nudi i tzv. *bike bus* koji kruži trasom od Kopra do brojnih pitoresknih gradića po slovenskom Krasu kako bi se omogućilo cikloturistima da lakše dođu do udaljenijih bike destinacija i uživaju u pedaliranju Krasom, regijom terana i pršuta.²² Prijevoz *bike* busom je besplatan, a biciklistima se daje mogućnost izlaza na željnoj postaji. Time se kreira *bike* izlet prema vlastitoj ideji.

¹⁶ Razvojni centar Srce Slovenije, <http://www.razvoj.si/> (pristupljeno 24.01.2020.)

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Planinska zvezda Slovenije, <https://www.pzs.si/> (pristupljeno 01.03.2020.)

¹⁹ Biciklističke ture u Hrvatskoj, <https://www.pedala.hr/> (pristupljeno 16.01.2020.)

²⁰ Slovenia Info, <https://www.slovenia.info/> (pristupljeno 24.01.2020.)

²¹ Ibid.

²² Ibid.

Posebno popularna destinacija cikloturizma na ruti kojom vozi *bike bus* je pitoreskni gradić Šanjel, primjer srednjovjekovne arhitekture. Uske ulice, isklesani kamen, park i velebni, danas obnovljeni dvorac u funkciji su kulture. Ta *bike* staza je ujedno najpopularnija tematska ruta u Sloveniji, a ide dijelom uz staru austrougarsku cestu prema Sežani i dalja sve do Lipica.²³

Republika Slovenija u svojoj ponudi nudi i e-bikove, odnosno električne bicikle. Takvi bicikli zahtijevaju svoje stanice za punjenje baterija. Radi se o ekološki prihvatljivom prijevozu, što je Republici Sloveniji od iznimne važnosti. Republika Slovenija je također za bicikliste izgradila biciklistički autoput, a u svojoj ponudi nudi i tzv. *bike taksije* koji dovoze bicikliste do početne pozicije ili ih vraćaju do smještaja. Za takvu uslugu potrebno je unaprijed kontaktirati taksi prijevoznika zaduženog za isto. Vrste vozila koja se koriste pri prijevozu bicikla i biciklista su kombi, kombi s prikolicom te minibus s prikolicom. Kombi je pogodan prijevoz do četiri bicikla i biciklista te je zbog prihvatnog kapaciteta cjenovno i najjeftiniji. Minibus s prikolicom daje na mogućnost prijevoza do 16 bicikla.²⁴

Slovenske željeznice također omogućavaju prijevoz bicikla, no putnik sam ukrcava bicikl te ga pazi tijekom prijevoza. Jedan od rijetkih slovenskih autobusnih prijevoznika koji nude uslugu prijevoz bicikla je Arriva. Autobusi koji vrše ovu uslugu imaju instalirane posebne nosače za bicikle koji putnicima omogućavaju postavljanje bicikla na svakoj ulaznoj stanici.²⁵

²³ Ibid.

²⁴ Taxi TuamV, <https://tuamv.com/sl/taksi-si/prevoz-koles> (pristupljeno 01.03.2020.)

²⁵ Ibid.

3. POJAM I KARAKTERISTIKE CIKLOTURISTA

Cikloturizam predstavlja aktivan oblik turizma koji podrazumijeva vožnju biciklom, odnosno obilazak određenog turističkog lokaliteta ili destinacije vlastitim ili iznajmljenim biciklom.²⁶

Bicikl se tijekom odmora može iskoristiti na sljedeća tri načina:²⁷

1. prometno sredstvo,
2. u svrhu rekreacije i razgledavanja destinacije,
3. za lakše kretanje u brdskim predjelima destinacije.

Cikloturist je osoba kojoj je motiv relaksacija i opuštanje, zdrav život i boravak u prirodi. Razlikuju se dvije kategorije cikloturista:²⁸

1. Cikloturisti koji iznajmljuju bicikl na određenoj destinaciji (jednodnevni izleti),
2. Cikloturisti koji koriste bicikl na putovanjima kao glavno prijevozno sredstvo.

Potrebna je jaka volja, kvalitetan bicikl, dobra fizička kondicija te neophodna oprema za upoznavanje destinacija u vlastitom aranžmanu i vlastitom tempom. Bitno je imati plan i strategiju putovanja, mape te sve važne informacije o smještaju, hrani i vodi. U temeljnu opremu cikloturista ubraja se kaciga, šator, ruksak, brzinomjer i GPS navigacija. Osobe koje nisu sklone avanturizmu pouzdaju se u GPS ili karte biciklističkih ruta.

Cikloturistima je bitna sigurnost prometnica kojima se kreću (slab promet), označenost rute, raznolik sadržaj (suveniri, učenje, ljepota krajolika) te prilagođeni smještajni kapaciteti (*Bike&bed*).²⁹ *Bike&bed* smještaji nude prihvataj cikloturista na bilo koji vremenski period te daju mogućnost samo jednog noćenja koje uključuje sigurnu prostoriju s ključem za besplatno ostavljanje bicikla preko noći, podjelu ili prodaju karata regije/biciklističkih karata, raspored vožnje za autobus, vlak, trajekt ili zrakoplov. Takvi smještaji u svojoj osnovnoj ponudi također nude prostor za sušenje odjeće i putne opreme, a u cijenu smještaja je uključena i mogućnost korištenja kuhinje kao i bogata ponuda doručka.³⁰

U slučaju bilo kakvih kvarova kompleks nudi i mogućnost korištenja njihovog alata za moguće prepravke i popravke, a u njihovoj arhivi postoje i informacije o lokacijama, radnom

²⁶Galičić, V.: Leksikon ugostiteljstva i turizma, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija, 2014., str. 135

²⁷ Ibid., str. 135

²⁸ Ministarstvo turizma Republike Hrvatske- Akcijski plan razvoja cikloturizma, str. 26.

²⁹ Vodič kroz Bike friendly standard, <https://www.bikefriendlystandard.com/> (pristupljeno 18.01.2020.)

³⁰ Cikloturizam u RH, <https://cikloturizam.hr/> (pristupljeno 18.01.2020.)

vremenu i brojevima najbližih mehaničara. Kao dodatna ponuda u navedenom se smještaju nudi iznajmljivanje kvalitetnih bicikla ili preporuka za drugog iznajmljivača u odredištu, mogućnost transfera prtljage iz prijašnjeg smještajnog objekta u sljedeći objekt, ponuda dnevnih izleta te rezervacija noćenja u sljedećem smještaju ovog tipa. Dodatna ponuda u kampovima podrazumijeva odvojene površine u kampu za nemotorizirane goste, travnate površine za šatore te besplatno parkiranje bicikla u vidokrugu šatora što je svim cikloturistima iznimno važno zbog cijene, kvalitete i jedinstvenosti prijevoznog sredstva.³¹

Mnogi cikloturisti žele puno više od standardnog smještaja te svoju vožnju vole završiti dobrim obrokom, njima određenim načinom opuštanja kao primjerice masažom te odlaskom u wellness oaze. Različiti tržišni segmenti određuju cikloturistu. Oni se očituju prema demografskim obilježjima, učestalosti odlaska na putovanja, udaljenosti destinacije koja se posjećuje, brzinom kojom se putuje, motivaciji te mjestu koje žele posjetiti.³²

3.1. Vrste cikloturista

Razlikuju se sljedeće vrste cikloturista prema osnovnim varijablama:³³

1. Povremeni cikloturisti – mlade odrasle osobe, obitelji s djecom i zrele odrasle osobe s životnom dobi s više od 55 godina koje odlaze na kratke obilaske sa prijateljima i obitelji. Učestalost njihovih putovanja nije česta već samo nekoliko puta godišnje. Voze na kratke udaljenosti koje sadrže sat ili dva učestale vožnje te su im stoga najčešće lokacije biciklističke rute blizu mjesta stanovanja i zaštićena područja. U danu prevale približnu udaljenost od 30 do 40 kilometara. Glavna motivacija ovih cikloturista je rekreacija i zabava te obiteljsko druženje.
2. Cikloturisti koji preferiraju kratke staze – zrele odrasle osobe koji voze s obitelji, uključujući i djecu. Učestalost njihovih kretanja je na tjednoj i mjesečnoj bazi. U danu vožnje prevale udaljenosti od 30 do 40 km. Najčešće voze zbog rekreacije te održavanja socijalnih i obiteljskih veza. Najčešće su to organizirana putovanja te rute blizu mjesta stanovanja.
3. Cikloturisti koji preferiraju duge staze – zrele osobe, obitelji s odraslom djecom ili samci. Najčešće voze na tjednoj i mjesečnoj bazi. Udaljenost koju prijeđu na dan

³¹ Ibid.

³² Ibid.

³³ Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, op. cit., str. 27.

vožnje iznosi približno od 65 do 100 kilometara. Na vožnju se odlučuju isključivo zbog rekreacije i zabave te zbog mogućnosti upoznavanja novih staza. Najčešće su to dobro održavane rute te duža organizirana putovanja gdje se pojedini cikloturisti odvažaju na put u inozemstvo gdje traže smještaj i prehranu u skladu s njihovim primanjima.

4. Natjecatelji – mlađe i zrele odrasle osobe koje putuju ili s grupom ili samostalno. Voze redovito, treniraju i održavaju kondiciju. Udaljenost koju prijeđu tijekom jednog dana vožnje može dostići od 100 do 160 km, u nekim slučajevima i više. Voze zbog zabave, rekreacije i izrazito zbog natjecateljskog izazova. Njihovog kretanja održavaju se na dobro održanim biciklističkim rutama koje su prema njihovim preferencijama izazovne. Također su to duža organiziranja putovanja.

3.2. Platežna moć cikloturista

Cikloturisti su turisti s jasnim željama i potrebama, situirani su te dobri potrošači. To su gosti visoke platežne moći s visokim standardima. Očekuju u destinaciji u koju su došli kvalitetnu uslugu i sadržaje te su za istu spremni platiti više od prosjeka. Istraživanja su pokazala da cikloturisti na svojim putovanjima u destinaciji troše u prosjeku 65 eura po danu.³⁴

3.3. Obrazovanje i demografska struktura cikloturista

Cikloturisti su uglavnom osobe starosti od 45 do 55 godina, srednje ili visoko obrazovani premda su visoke platežne moći i viših primanja.³⁵ Učestaliji je broj cikloturista muškog spola, no broj žena u cikloturizmu bilježi konstantan porast. Najčešće putuju u paru što čini oko 50% te oko 30% cikloturista dolazi u skupini od 3 do 5 ljudi, a preostalih 20% su samci. Skoro 60% cikloturista promjeni smještaj nekoliko puta za vrijeme putovanja, dok oko 40% boravi u jednoj destinaciji.³⁶ Usprkos navedenim podacima, postoje izuzeci koji ukazuju na činjenicu kako su cikloturisti osobe svih životnih dobi, zanimanja i spola, različitih interesa te postoje i oni cikloturisti koji putuju zbog zadovoljstva i nisu u mogućnosti potrošiti veliku svotu novca.

³⁴ Hrvatska gospodarska komora, <https://www.hgk.hr/> (pristupljeno 18.01.2020.)

³⁵ Ibid.

³⁶ Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, op. cit., str. 25

3.4. Preferencije cikloturista

Preferencije cikloturista se temelje na ranije stečenim iskustvima pri kupnji, mišljenju prijatelja i suradnika te informacijama i obećanjima marketinškog stručnjaka i konkurenta.³⁷ Svaki tržišni segmenti zasebno ima različite interese te traga za različitim iskustvima.

Profesionalni cikloturisti teže za duljim, dobro uređenim i atraktivnim biciklističkim rutama. Također teže za učestvovanjem na međunarodnim i nacionalnim biciklističkim natjecanjima. Očekuju dostupnost svih informacije koje su im potrebne na jednom mjestu te im je važna ponuda servisnih sadržaja na ruti. Dok biciklisti rekreativci preferiraju biciklistički manje zahtjevne rute s malo automobilskeg prometa, gdje im ponuda dodatnih biciklističkih usluga ima manju ulogu.

Cikloturisti traže iskustava uživanja koja uključuju vožnju kroz očuvanu prirodu, prirodne i kulturne atrakcije, događaje i slično. Kod obiteljskog biciklizma na prvo mjesto stavlja se sigurnost djece i mladih te obogaćivanje obiteljskih iskustva i veza.

Cikloturisti uvijek tragaju za skrivenim i novim turističkim destinacijama i rutama, a aktivnosti i događaji u određenoj destinaciji su ključni za donošenje odluka o putovanju. Kvalitetna ugostiteljska usluga te udobnost su najbitnije pojedinosti koje cikloturisti cijene kod domaćina.

3.5. Svjetski dan biciklista

Bicikl je danas ekološki prihvatljivo, najpristupačnije i najjeftinije prijevozno sredstvo te postaje sve popularniji u gotovo svim gradovima razvijenih zemalja. A vožnja biciklom jedna je od najučinkovitijih i najzdravijih rekreativnih sportskih aktivnosti. Svjetski dan biciklista obilježava se svake godine 16. srpnja.³⁸ Stoga se povodom toga organiziraju i održavaju različite biciklističke rute kako bi se i dalje poticalo ljude na sport i rekreaciju.

³⁷ Kotler, P., Bowen, J.T., Makens, J.C.: Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, Mate d.o.o., Zagreb, 2010., str. 391.

³⁸ Koalicija udruga u zdravstvu, <https://www.kuz.hr/dogadjaj/svjetski-dan-biciklista/> (pristupljeno 18.01.2020.)

4. KATEGORIJE ZA ODREĐIVANJE MREŽE BICIKLISTIČKIH RUTA

Biciklistička ruta je optimalni koridor za vođenje biciklističkog prometa, a definirana je glavnim točkama koje povezuje.³⁹ Funkcionalne kategorije biciklističkih ruta su:⁴⁰

1. Rute državnog značenja (državne glavne rute i državne vezne rute) - označavaju se tekstualnom oznakom DG i DV, te bročanom oznakom.
2. Rute županijskog značenja (županijske rute i lokalne rute) - označavaju se tekstualnom oznakom Ž i L, te bročanom oznakom.

4.1. EuroVelo – Europska mreža biciklističkih ruta

EuroVelo odnosno Europska mreža biciklističkih ruta projekt je kojim upravlja Europska federacija biciklista u suradnji s nacionalnim i regionalnim partnerima. EuroVelo objedinjuje postojeće i planirane nacionalne i regionalne biciklističke rute u jedinstvenu europsku mrežu (slika 2). Rute mogu koristiti turistički biciklisti, kao i domaći ljudi koji svakodnevno putuju. Međunarodni status ruta pomaže prikupljanju sredstava i političke podrške za njihovu daljnju izgradnju.⁴¹

Ciljevi EuroVelo inicijative su:⁴²

- osigurati provedbu visokokvalitetnih biciklističkih staza u svim zemljama Europe,
- promicati i plasirati njihovu upotrebu u svrhu obavještanja potencijalnih korisnika o postojanju ruta,
- potaknuti velik broj građana da se okušaju u biciklizmu i na taj način promicati prelazak na zdrava i održiva putovanja.

Razvoj i rad EuroVelo ruta provode nacionalne, regionalne i lokalne vlasti, davatelji komercijalnih usluga i nevladine organizacije u svim europskim zemljama.⁴³

³⁹ Čl. 2. Pravilnika o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta (NN br. 91/13 i 114/17)

⁴⁰Ibid., čl. 3.

⁴¹ EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 19.01.2020.)

⁴² Ibid.

⁴³ Ibid.

Slika 2. Europska mreža biciklističkih staza

Izvor: EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 19.01.2020.)

Postoji bliska politika prikladna za EU turizam, transport i politiku klimatskih promjena. To se posebno odnosi na predložene ishode EuroVela u pogledu sljedećih temeljnih dimenzija:⁴⁴

- smanjenje emisije stakleničkih plinova uz zadržavanje ili čak povećavanje prihoda od turizma,
- potaknuti usluge korištenja željeznica, autobusa i autobusa kao prijevoznika bicikla (instalirani nosači za bicikle na prednji dio) na duljim putovanjima po Europi,
- poticati razvoj malih mikro poduzeća koji opslužuju cikloturističke potrebe,
- poticanje lokalnog gospodarstva,

⁴⁴ The european cycle route network EuroVelo, <https://ecf.com/> (pristupljeno 02.03.2020.)

- stvaranje radnih mjesta u ruralnim destinacijama,
- poticati putovanja u kraće udaljene destinacije kao zamjene za destinacije na dužim relacijama, tako da se potakne bliža mogućnosti domaćeg turizma i
- poticanje sudjelovanja dionika u pogledu regulacije i održivog razvoja turizma.

Europska federacija biciklista napisala je priručnik za razvoj ruta te prema uputama sve rute trebaju zadovoljavati određene kriterije. Kriteriji se odnose na duljinu (1 000 km), uključenost zemalja (najmanje dvije), vrsti podloge na kojoj se vozi, alternativne mogućnosti prijevoza, planove provedbe, sklad s propisima odgovarajućih naroda i/ili regija i drugo. Trenutačno postoji 16 staza, koje su numerirane od 1 do 19 (broj 14, 16 i 18 još uvijek ne postoje), a svaka staza ima svoj naziv. Postoji nešto više od 45 000 km biciklističkih staza, no kad se potpuno završe broj kilometara prelazit će preko 90 000.⁴⁵ Svojom duljinom i koncepcijom EuroVelo staze su slične različitim *Greenway* projektima poput *East Coast Greenwaya* u Sjedinjenim Državama i *Trans-Canada Trailu*.⁴⁶

EuroVelo mreže omogućavaju biciklistička putovanja cestama diljem kontinenta, ali se one koriste i lokalno u svakodnevnom prometovanju građana. EuroVelo nudi široku paletu ruta za sve vrste biciklista, bilo da se planira izlet ili tromjesečna ekspedicija. Iako su pravci definirani i kartirani, mnogi od njih nisu dovršeni u infrastrukturnom kontekstu. EuroVelo staze se sastoje od postojećih biciklističkih ruta, poput nizozemskih LF – ruta, njemačkih D – ruta, Britanske nacionalne biciklističke mreže i postojećih cesta opće namjene, zajedno s dionicama biciklističkih staza za njihovo povezivanje.⁴⁷

EuroVelo rute su:⁴⁸

1. EV 1 – Staza atlantske obale: North Cape – Sagres 11,150 km
2. EV 2 – Kapitalna staza: Galway – Moskva 5,000 km
3. EV 3 – Hodočasnička staza: Trondheim – Santiago de Compostela 5,400 km
4. EV 4 – Staza središnje Europe: Roscoff – Kijev 5,100 km
5. EV 5 – Via Romea Francigena: London – Rim i Brindisi 3,250 km
6. EV 6 – Atlantski ocean do Crnog mora (Staza rijeka): Nantes – Constanta 4,450 km
7. EV 7 – Staza Sunca (Srednjoeuropska staza): North Cape – Malta 7,050 km
8. EV 8 – Staza Mediterana: Cádiz – Atena i Cipar 7,500 km

⁴⁵ EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 19.01.2020.)

⁴⁶ Europska federacija biciklista, <https://ecf.com/> (20.01.2020.)

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

9. EV 9 – Staza Jantar (Baltičko more - Jadransko more): Gdansk – Pula 2,050 km
10. EV 10 – Biciklistička staza Baltičkog mora (Hansa kružna staza): 9,000 km
11. EV 11 – Staza istočne Europe: North Cape – Atena 6,550 km
12. EV 12 – Biciklistička staza Sjevernog mora: 7,050 km
13. EV 13 – Staza Željezne zavjese: Barentsko more – Crno more 9,950 km
14. EV 15 – Staza Rajne: Andermatt – Rotterdam 1,500 km
15. EV 17 – Staza Rone: Andermatt – Mediteran (Sredozemno more) 1,050 km
16. EV 19 – Staza Meuse: Langres – Hoek van Holland 1,050 km.

4.2. EuroVelo staze u Republici Hrvatskoj

Kroz Republiku Hrvatsku prolaze četiri EuroVelo rute, a to su EV 6, EV 8, EV 9 i EV 13.⁴⁹ EuroVelo 6 ili *The Rivers Route* je jedna od najpoznatijih ruta koja prati najveće europske rijeke te prolazi kroz deset zemalja. Polazi iz Saint – Nantesa na ušću rijeke Loire, duž istoka do rijeke Saône. Potom u gorenjem Alzasu napušta Francusku i prelazi u Švicarsku u Basel, odakle slijedi dolinu Rajne do Bodenskog jezera. Ulazi sjeverno u Njemačku i prolazi kroz pokrajine Baden – Württemberg i Bavarsku te niz Dunav kroz Austriju, Slovačku, Mađarsku, Hrvatsku, Srbiju, Bugarsku i Rumunjsku sve do delte Dunava, a završava u Constanti na Crnom moru.⁵⁰ EuroVelo 6 uključuje Dunav biciklističku stazu, najpopularniju biciklističku rutu u Europi. Taj se dio proteže od Donaueschingena do Passaua u Njemačkoj, preko Austrije do Beča, a nastavlja se dalje do Bratislave u Slovačkoj, Novog Sada i Beograda u Srbiji prema delti Dunava.⁵¹

Ruta EuroVelo 6 prolazi sjeveroistočnim dijelom Hrvatske prateći tok rijeke Dunava, a dužina dionice iznosi 138 km. U Hrvatsku ulazi iz mađarskog grada Mohača na graničnom prijelazu Duboševica. Nastavlja Baranjom kroz mjesta Draž, Batinu, Zmajevac i Suzu (biciklistički kamp) gdje skreće prema Parku prirode Kopački rit. Iz Kopačeva rita nastavlja do grada Osijeka, preko Aljmaša kroz mjesta Erdut. Ruta dolazi do Vukovara te nastavlja do Iloka gdje napušta Hrvatsku.⁵² Ova EuroVelo ruta koja prolazi kroz Republiku Hrvatsku je u potpunosti završena. Cijela ruta je označena s europskim standardima i ima uspostavljene sve usluge te

⁴⁹Hrvatska, <https://croatia.hr/> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁵⁰ EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁵¹ Ibid.

⁵² Hrvatska, <https://croatia.hr/> (pristupljeno 20.01.2020.)

svu potrebnu prateću infrastrukturu koja je od iznimne važnosti za cikloturiste. Također je unesena u međunarodne publikacije, turističke karte i internet izdanja.

EuroVelo 8 ruta povezuje istok i zapad Europe, uglavnom vodi uz sredozemnu obalu ili blizu nje te prolazi kroz 12 zemalja. Ova ruta povezuje mnoge glavne turističke atrakcije u destinaciji kao što su Barcelona, Nica, Monte Carlo, Venecija, Split, Podgorica, Tirana, Atena Cipar i drugo.⁵³ EuroVelo 8 (Meditranska ruta) prolazi kroz Republiku Hrvatsku većim dijelom na trasi Jadranske magistrale, od Pule do Dubrovnika.⁵⁴ Ova ruta u Republici Hrvatskoj počinje kod slovenske granice Plovanija te prolazi kroz turističke gradove: Pulu, Rijeku (Europska prijestolnica kulture 2020 godine), Zadar, Split, Klek te Dubrovnik. Završava u Dubrovniku te nastavlja put prema Vitaljini u Crnoj Gori. Stazu sačinjavaju 8 alternativnih etapa, koje prate osam UNESCO-vih lokaliteta, tri nacionalna parka te četiri parka prirode.⁵⁵ Veći dio rute se nalazi na vrlo prometnim cestama, stoga nije pogodan za bicikliste. U tijeku je razvoj i unapređenje ove rute na razini europskih država kroz projekt Europske unije „MedCycleTour”.

EuroVelo 9 ili Jantarova staza počinje u gradu Gdanska na Baltičkom moru u Poljskoj i na jugu prolazi kroz glavni grad Gniezno te prati put prema planinskom lancu Suetes na poljsko – češkoj granici. Ruta se u Češkoj proteže od Brna do austrijske granice, no većina puta se vozi cestama zbog nedovršenosti biciklističkih staza. Jantarova staza u Austriji je završena u cijelosti te prolazi kroz vinsku regiju Weinviertel te se kroz Beč proteže do slovenske granice. Preko Slovenije ruta kratko prolazi kroz Italiju te se ponovno vraća u Sloveniju. Od slovenske granice Plovanija do Pule ruta prolazi u dužini od otprilike 80 km. Najkraća je EuroVelo ruta u Hrvatskoj, ali i jedina koja završava u Hrvatskoj.⁵⁶

EuroVelo 13 djelomično je kompletna biciklistička ruta na duge staze, koja će se kretati cijelom dužinom bivše željezne zavjese⁵⁷. Duga je više od 9 950 km i prolazi kroz 20 različitih zemalja. Na sjeveru se proteže od Barentsovog mora, uz finsko – rusku granicu, duž Baltičke obale do njemačko – poljske granice. Prolazeći kroz Njemačku slijedi staru granicu između Istočne i Zapadne Njemačke. Zatim slijedi trenutne granice Češke – Austrije, Austrije – Slovačke, Austrije – Mađarske i Slovenije. Putuje duž granice Hrvatske, Srbije, Rumunjske,

⁵³ EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁵⁴ EuroVelo 8, <http://eurovelo8.hr/etape> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Hrvatska, <https://croatia.hr/> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁵⁷ Željezna zavjesa je označavala granicu između komunističkog istoka i kapitalističkog zapada, s tim da su istok bile zemlje Varšavskog paktasovjetskog bloka, a zapad zemlje NATO-a.

Bugarske, Makedonije, Grčke i Turske do Crnog mora.⁵⁸ Ruta Željezne zavjese u Hrvatsku ulazi iz Mađarske na graničnom prijelazu Gola. Prolazi kroz međimurska, podravska i slavonska mjestima uz rijeku Dravu sve do grada Donjeg Miholjca, gdje na kratko napušta Hrvatsku, da bi se ponovno u nju vratila na graničnom prijelazu Baranjsko Petrovo Selo. Prolazi sjevernim dijelom Baranje i u Batini na Dunavu odlazi iz Hrvatske dalje u Srbiju.⁵⁹

4.3. EuroVelo staze u Republici Sloveniji

Republika Slovenija ima bogatu i raznoliku mrežu biciklističkih mogućnosti tijekom cijele godine. Tu biciklističku mrežu definiraju i tri EuroVelo rute koje prolaze kroz nju, a to su EV 8, EV 9 i EV 13. EuroVelo 8 i 13 su potpuno označene, dok je EuroVelo 9 u fazi izrade.

Ruta EuroVelo 8 polazi od Španjolske do Cipra, a u Sloveniji od Škofij do Sečovelj. Slovenski dio rute prati biciklističku stazu Parenzana, duž stare željeznice Parenzana, koja je nekad povezivala Trst i Poreč. Slovenski dio staze Parenzana je u potpunosti asfaltiran i uključen u nacionalnu mrežu biciklističkih staza. Ruta prolazi kroz stare gradove i sela, uz more, među vinograde i nasade maslina, kroz kratke tunele, doline i brda. Mnogi posjetitelji i turisti ovu rutu koriste za rekreacijske aktivnosti ili samo za opuštanje.⁶⁰

EuroVelo 9 ruta, koja povezuje Baltičko more s Jadranom se na slovenska tla priključuje iz Austrije na graničnom prijelazu Šentilj. Prolazi kroz vinogradarski kraj Slovenske gorice, Kozjak i Maribor, a zatim nastavlja preko Dravskog polja kroz Leskovac, Ljubljanu sve do Sečovelja i nastavlja put prema Italiji. Najduža je EuroVelo staza koja se proteže na području Republike Slovenije sa 1 930 kilometra i prema zahtjevnosti spada u manje zahtjevne staze. Stazom se vozi po asfaltnim cestama, uglavnom lokalnim te kroz krajobrazne dijelove po dobro utvrđenim makadamskim putevima. Staza je pogodna za rekreativni biciklizam s trekking biciklima.⁶¹

EuroVelo 13 spaja Barentsko more sa Crnim, a dio ove rute prolazi kroz Republiku Sloveniji. Slovenski dio rute je kratak i prelazi malo područje na sjeveroistoku zemlje, između graničnog prijelaza s Mađarskom na sjeveru i Hrvatske na jugu. Iako je zajednička granica

⁵⁸ EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁵⁹ Hrvatska, <https://croatia.hr/> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁶⁰ EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 20.01.2020.)

⁶¹ Hotel Bau Maribor, <https://www.hotel-bau.si/eurovelo/> (pristupljeno 03.03.2020.)

duga samo 107 km, ruta prolazi kroz geografski, jezično, kulturno i etnički definirano područje poznato kao Prekmurje. Najvažnije naselje uz ovu pograničnu regiju kroz koju prolazi ruta je Lendava. Grad je središte mađarske manjine u Sloveniji i poznat je po dvorcu, termalnim lječilištima i novom kazalištu.⁶²

⁶² EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 20.01.2020)

5. BIKIKLIZAM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Biciklizam je u Republici Hrvatskoj sve popularniji rekreativni, ali i profesionalni sport, no biciklistička infrastruktura u Republici Hrvatskoj još nije ujednačeno razvijena u svim dijelovima zemlje. U većini dijelova Republike Hrvatske još je razvoj biciklističke infrastrukture zapostavljen i ispod razine razvijenosti nego što je to u pojedinim razvijenim europskim biciklističkim područjima. Izgradnja biciklističke infrastrukture u Republici Hrvatskoj započeta je prije desetak godina, i to pretežito u većim gradovima.

Neodgovarajuća biciklistička infrastruktura, izostanak suradnje dionika iz javnog i privatnog sektora, nedovoljan broj *bike&bed* i *bike friendly* smještajne ponude te nedostatno prakticiranje biciklizma i znanja u lokalnoj jedinici su jedni od najznačajnijih razloga nedovoljne razvijenosti cikloturizma u Republici Hrvatskoj.

5.1. Promocija cikloturizma

Promocija se najčešće definira kao oblik komunikacije čija je uloga informiranje i podsjećanje ljudi o proizvodima, uslugama, imidžu, idejama ili društvenoj uključenosti. U glavne elemente promotivnog marketinga svrstavaju se:⁶³

1. oglašavanje,
2. direktni marketing,
3. internet marketing,
4. unapređenje prodaje,
5. odnosi s javnošću,
6. osobna prodaja.

Cikloturizam se najvećim dijelom predstavlja putem internet marketinga kroz web stranice turističkih organizacija te kroz posebne web stranice namijenjene za cikloturiste. Te su stranice privlačne i zanimljive jer objedinjuju sve elemente ponude na jednom mjestu, interaktivne su i time omogućuju brz i jednostavan pristup informacijama. Uobičajeno sadržavaju detaljne i aktualne informacije o rutama i stazama, događanjima, uslugama smještaja, mogućnostima prijevoza i drugo. Mogućnosti ovakvog način promocije i pružanja informacija su veće zbog integracije slika, karta te video – prikaza. Pored toga, sve su

⁶³ Kotler, P., Bowen, J.T., Makens, J.C.: Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, Mate d.o.o., Zagreb, 2010., str. 591

popularnije mobilne aplikacije koje se mogu preuzeti pretežito na stranicama turističkih organizacija, a sadržavaju sve potrebne informacije za cikloturiste. Isto tako sve veći značaj imaju i elektroničke karte za GPS uređaje, koje su nezaobilazan informacijski i promocijski materijal za turističke destinacije koje razvijaju ovaj proizvod.

Aktivnosti koje poduzimaju turističke organizacije uključuju i odnose s javnošću. Odnosi s javnošću su dio marketinških komunikacija koji je često najučinkovitiji instrument promocije kojim se stvara pozitivna slika i preferiranje klijenata kroz podršku od strane treće osobe.⁶⁴ Ovakav način promocije vodi se kroz nastupe na specijaliziranim sajmovima slobodnog vremena, sporta i avanture u prirodi, te biciklizma i cikloturizma. Organiziraju se tematska studijska putovanja novinara putem kojih se upoznaju s cikloturističkom ponudom u destinacijama. Često se radi o udruženim aktivnostima sustava turističkih zajednica koje zajedno razvijaju iste turističke proizvode.⁶⁵

Oglašavanje cikloturizma se također vrši putem tiskanih materijala, najčešće se koriste specijalizirane brošure ili leci te cikloturističke karte. U specijaliziranim brošurama za cikloturiste nude se osnovne informacije o ponudi cikloturizma u destinaciji s naglaskom na specifičnosti te destinacije (posebnosti, atrakcije), dok karte daju detaljni pregled biciklističkih ruta ili pravaca s više tehničkih cikloturističkih i detaljnih informacija o njima i pratećoj ponudi, visinskom profilu, udaljenostima mjesta, skretanjima s rute i atrakcijama koje dotiču.⁶⁶

⁶⁴ Kotler, P., Bowen, J.T., Makens, J.C.: op. cit., str. 591.

⁶⁵ Turistička zajednica općine Rakovica, <http://www.plitvickedoline.hr/> (pristupljeno 04.03.2020.)

⁶⁶ Ibid.

6. ZAKONSKI OKVIR POSLOVANJA HOTELA U REPUBLICI HRVATSKOJ I REPUBLICI SLOVENIJI

Hotel je objekt namijenjen pružanju usluga smještaja, najčešće kratkotrajnog, i prehrane. Funkcionalna je jedinica sa zasebnim ulazom, horizontalnim i vertikalnim komunikacijama koju čini dio građevine, jedna ili najviše četiri građevine povezane zatvorenom vezom.⁶⁷ Hotel mora imati prijemni hol s recepcijom, smještajne jedinice, koje mogu biti sobe, obiteljske sobe te hotelski apartmani, restoran, točionik i zajednički sanitarni čvor za goste.⁶⁸

Djelatnost hotela kategorizirana je kao ugostiteljska. Ona uključuje iznajmljivanje smještaja putnicima, turistima i ostalim gostima na kratke periode, obično dnevno ili tjedno. Prema vrsti i načinu usluge hoteli u Republici Hrvatskoj se svrstavaju u niže i višekategorijske. Nižekategorijski, prema hrvatskim standardima imaju dvije ili tri zvjezdice, a višekategorijski četiri ili pet zvjezdica. Prema slovenskim standardima kategorije hotela se kreću od jedne do pet zvjezdica, ovisno o kriterijima te standardima opremljenosti i ulugama koje nude.

Za reguliranje poslovanja hotela u Republici Hrvatskoj donesen je od strane Ministarstva turizma Republike Hrvatske važeći Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli. Pravilnik sadrži sve važne odrednice, uključujući opće odredbe, minimalne uvjete, vrste objekata te uvjete za iste, kategorije objekata te uvjete za kategorije, posebne standarde, označavanje objekata, kategorizacija i rekategorizacija objekata te prijelazne i završne odredbe.

Republika Slovenija, ima također usvojene pravilnike koji određuju poslovanje hotela, a donosi ih Ministarstvo za gospodarski razvoj i tehnologiju:

1. Pravilnik o kategorizaciji smještajnih objekata, gdje su posebno određeni i označeni kriteriji za kategorizaciju hotela,
2. Pravilnik o minimalnim tehničkim uvjetima i opsegu usluga za obavljanje ugostiteljske djelatnosti.

Za promociju i marketing biciklističkog turizma Republike Slovenije 2008. godine na nacionalnoj razini osnovano je gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam. Turistička strategija Republike Slovenije uvrštava Planinarenje i biciklizam u jedan od

⁶⁷ Čl. 31. Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli (NN br. 56/16)

⁶⁸ Ibid., čl. 31.

najvažnijih i održivih oblika aktivnog odmora u Republici Sloveniji, te je u tom okviru također razvijena standardizacija bike hotela.⁶⁹ Gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam provodi izradu kriterija specijalizacije za smještajne objekte namijenjene za planinare i bicikliste.

6.1. Vrste objekata iz skupine hoteli u Republici Hrvatskoj

Prema razvrstavanju sukladno obveznim ugostiteljskim uslugama razlikuju se sljedeće vrste objekata iz skupine hoteli:⁷⁰

1. Hotel baština (*heritage*),
2. Difuzni hotel,
3. Hotel,
4. Aparthotel,
5. Turističko naselje,
6. Turistički apartmani,
7. Pansion,
8. Integralni hotel (udruženi),
9. Lječilišne vrste - Lječilišni hotel baština, Lječilišni aparthotel i slično.
10. Hoteli posebnog standarda - *Hotel senior citizens*, *Hotelfamily* itd.

6.2. Minimalni uvjeti za ugostiteljske objekte iz skupine hoteli u Republici Hrvatskoj

Ugostiteljski objekti iz skupine hoteli, u pogledu načina korištenja, sastoje od sljedećih prostorno - funkcionalnih cjelina:⁷¹

1. prostor komunikacija za goste i osoblje,
2. prostor koje zajedno koriste svi gosti – zajednički ugostiteljski sadržaji (recepција; sanitarni čvor; usluživanje jela, pića i napitaka; zabava, rekreacija i drugo),

⁶⁹ Ministarstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, <https://www.gov.si/> (pristupljeno 23.01. 2020.)

⁷⁰ Čl. 27. Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli (NN br. 56/16)

⁷¹ Ibid., čl. 5.

3. prostor smještajnih jedinica koje koristi gost pojedinačno – ugostiteljski sadržaji za privatno korištenje,
4. prostor koje koristi osoblje (kuhinja, spremišta, sanitarije i garderobe i drugo).

Minimalni uvjeti za ugostiteljske objekte iz skupine hoteli u Republici Hrvatskoj obuhvaćaju sljedeće:⁷²

1. Sigurnost gosta i zaposlenog osoblja,
2. Horizontalne i vertikalne komunikacije, visine prostorija,
3. Instalacije,
4. Sanitarni čvorovi za goste u zajedničkim sadržajima,
5. Smještajne jedinice (vrste i modul, smještajni kapaciteti),
6. Priprema i usluživanje jela, pića i napitaka,
7. Restoran (kuhinja, druga kuhinja, centralna pripremnica; prostorije za spremanje hrane, pića i sredstava za čišćenje; blagovaonica i prostor za usluživanje; jelovnik i karta pića i napitaka; priprema jela za potrošnju na drugom mjestu),
8. Točionik,
9. Osoblje.

Svaki objekt iz skupine hoteli mora biti uređen na način da omogućuje sigurnost, funkcionalnost i udobnost. Okoliš i vanjski izgled objekata moraju biti uređeni, a komunalni otpad se mora redovito odstranjivati. Što se tiče uređenja, oprema i uređaja u objektu, ne smiju biti dotrajali i oštećeni te moraju biti stalno u funkcionalnom stanju.⁷³

Objekt mora imati ulaz, horizontalne (hodnici) i vertikalne komunikacije (stubišta, dizala, rampe) za goste i osoblje.⁷⁴ Također mora imati tekuću hladnu i toplu vodu s odvodnjom (osobna higijena gostiju i osoblja, priprema i usluživanje hrane, pića i napitaka, pranje rublja i drugo), električnu energiju s osvjetljenjem koje osigurava dobru vidljivost u svim prostorijama. Objekt također mora imati fiksnu ili mobilnu telefonsku vezu, omogućeno prirodno ili umjetno prozračivanje prostorija te grijanje u prostorijama gdje borave gosti i osoblje.⁷⁵

⁷² Ibid., čl. 5.

⁷³ Ibid., čl. 6.

⁷⁴ Ibid., čl. 7.

⁷⁵ Ibid., čl. 9.

U blizini zajedničkih sadržaja za goste, objekt mora imati uređen i opremljen sanitarni čvor odnosno čvorove. Broj sanitarnih elemenata mora biti razmjeran broju konzumnih mjesta u ugostiteljskim sadržajima za usluživanje hrane, pića i napitaka te drugim sadržajima.⁷⁶ Objekt koji ima otvoren ili zatvoren bazen mora imati sanitarni čvor za korisnike bazena. Uz bazen mora biti osiguran tuš i kabina za presvlačenje. Sanitarni čvor u objektu je:⁷⁷

- zahod za žene koji ima, zahodsku kabinu i pretprostorijom s umivaonikom,
- zahod za muškarce koji ima, prostoriju sa zahodskom kabinom, pretprostoriju s umivaonikom i pisoarom (ograđen da se ne vidi izvan predprostorije).

Kapacitet smještajne jedinice može biti:⁷⁸

1. jednokrevetna soba – jedan krevet za jednu osobu, širine do 120cm, a lječilišne vrste 140 cm (mogućnost namještanja pomoćnog kreveta, ako je površina modula veća za 3 m²),
2. dvokrevetna soba – dva kreveta za po jednu osobu ili jedan krevet za dvije osobe (mogućnost namještanja pomoćnog kreveta, ako je površina modula veća za 3 m²),
3. trokrevetna soba – tri kreveta, ako je površina modula za dvokrevetnu sobu veća za 3 m²,
4. obiteljska soba, hotelski apartman, apartman – jedan, dva ili tri kreveta u svakoj sobi (za treći krevet površina modula veća za 3 m²),
5. studio apartman – najviše četiri osobe na pomoćnim (sklopivim) i/ili fiksnim krevetima u postojećem objektu.

U pojedinoj vrsti i kategoriji objekta, ugostitelj mora pripremiti i usluživati jela (doručak, ručak, večera à la carte usluge) te pića i napitaka. Za pripremu, usluživanje i čuvanje jela objekt mora, u okviru funkcionalne cjeline, imati restoran i točionik.⁷⁹ Ukoliko postoje drugi restoran i točionik ugostitelj ih može kategorizirati kao svoj ugostiteljski objekt ili ga može iznajmiti drugom ugostitelju radi obavljanja ugostiteljske djelatnosti.⁸⁰

Restoran mora imati kuhinju za pripremu jela, koja mora kapacitetom odgovarati broju konzumenata u objektu. Također može imati i drugu kuhinju ili kuhinje koje ne moraju biti u

⁷⁶ Ibid., čl. 11.

⁷⁷ Ibid., čl. 10.

⁷⁸ Ibid., čl. 15.

⁷⁹ Ibid., čl. 16.

⁸⁰ Ibid., čl. 17.

cijelosti opremljene i uređene kao kuhinja. Ugostitelj može pripremu jela za termičku obradu organizirati u centralnoj pripremnici hrane koja mora imati vozilo, opremu i uređaj za dostavu hrane. Kuhinja, druga kuhinja i centralna pripremnica su funkcionalne cjeline u kojima su sve prostorije povezane na način da osoblje ne prolazi prostorijama namijenjenim gostima i ostalom osoblju. Tehnološki proces pripreme hrane mora se odvijati u zatvorenom krugu unutar funkcionalne cjeline istih.⁸¹

Objekt mora također imati i prostorije za spremanje hrane, pića i sredstava za čišćenje. Prostorije za spremanje hrane i pića moraju biti opremljene policama i/ili ormarima s pretincima te dovoljno kapaciteta sukladno načinu nabave (dnevni, višednevni). Objekt mora imati i prostorije za čuvanje lako pokvarljive hrane (za odvojeno čuvanje različitih vrsta hrane) koje moraju biti opremljene rashladnim uređajima dovoljnog kapaciteta. Sredstva za čišćenje, dezinfekciju i održavanje, moraju se čuvati i odlagati u zasebnim prostorijama ili prostorima kao što su spremišta ili ormari.⁸²

Ugostitelj mora usluživati jela, pića i napitke u prostorijama za blagovanje (blagovaonici) opremljenoj namještajem prikladnim za usluživanje. Jela, pića i napitci se mogu usluživati na terasi, plaži, vrtu i sličnim opremljenim prostorijama.⁸³ Objekt mora imati isto tako i točionik za pripremanje i usluživanje pića i napitaka, a mogu se i pripremati jednostavna topla i hladna jela.⁸⁴

U objektu radi osoblje na recepciji, pripremi i usluživanju jela, domaćinstvu, održavanju i drugo. Osoblje mora biti osposobljeno za stručno usluživanje gostiju, poznavati najmanje jedan strani jezik posebice za osoblje koje radi na području komunikacije s gostima. Mora biti uredno, čisto i primjereno odjeveno sukladno standardima ugostiteljskog objekta. Prema imovini ugostiteljskog objekta, osoblje se mora odnositi s pažnjom te svoje radne zadatke i poslove mora obavljati profesionalno i stručno. Za vrijeme obavljanja poslova, na radnom mjestu, osoblje ne smije pušiti i jesti.⁸⁵

⁸¹ Ibid., čl. 18.

⁸² Ibid., čl. 19.

⁸³ Ibid., čl. 20.

⁸⁴ Ibid., čl. 24.

⁸⁵ Ibid., čl. 25.

6.3. Minimalni tehnički uvjeti i opseg usluga za obavljanje ugostiteljske djelatnosti hotela u Republici Sloveniji

Minimalni tehnički uvjeti u Republici Sloveniji se odnose na:⁸⁶

1. označavanje objekta,
2. vanjske površine,
3. komunalnu opskrbu,
4. recepciju,
5. sobu za smještaj,
6. kupaonicu,
7. prostore za pripremu i usluživanje hrane i pića,
8. toalet za goste.

Svaki ugostiteljski objekt iz skupine hoteli mora na svom ulazu imati jasno označen naziv tvrtke, sjedište, vrstu i ime smještaja te oznaku kategorije. Sve navedene naznake moraju biti napisane na slovenskom jeziku te osvijetljene tijekom noćnog rada. Ulaz u objekt također mora bit osvijetljen tijekom noći. Za označavanje ugostiteljske ponude, pored slovenskog jezika mogu se koristiti natpisi na drugim stranim jezicima ili piktogrami.⁸⁷

Vanjske površine ugostiteljskog objekta su:⁸⁸

- područje, koje je namijenjeno i potrebno za redovito obavljanje ugostiteljske djelatnosti u objektu,
- druge vanjske površine, namijenjene za obavljanje ugostiteljske djelatnosti izvan ugostiteljskog objekta i na otvorenom.

Vanjske površine koje su s ugostiteljskom objektom neposredno povezane (ugostiteljski vrt i slično), moraju biti pravilno učvršćene (pjeskarene, popločene i slično), uređene (odvodnjavanje oborinskih otpadnih voda i slično) i ograđene ili na drugi način pravilno označene.⁸⁹ Također svi objekti moraju imati osiguranu opskrbu pitkom vodom kao i osigurano odvodnjavanje i pročišćavanje otpadnih voda.⁹⁰

⁸⁶ Pravilnik o minimalnih tehničkih pogojih in o obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 35/2017)

⁸⁷ Ibid., čl. 4.

⁸⁸ Ibid., čl. 5.

⁸⁹ Ibid., čl. 5.

⁹⁰ Ibid., čl. 6.

Svaki hotel, hotelsko i apartmansko naselje mora imati zaseban prostor za prijam gostiju odnosno recepciju, a recepcija je vizualno i fizički odvojeno područje.⁹¹

Soba za smještaj u objektu se sastoji od spavaćeg dijela i kupaonice. Tako soba bez kupaonice mora imati najmanje:⁹²

- 8 m² u slučaju jednokrevetne sobe ili 12 m² za dvokrevetne sobe,
- mogućnost osvjetljenja,
- ormar, garderobnu nišu ili viseće kuke,
- stol i jednu stolicu,
- vješalice za odjeću,
- mogućnost zatamnjenja,
- opće informacije (kućni red, protupožarna pravila, prijem i odjava gostiju, telefonski broj kontakt osobe i prve pomoći, radno vrijeme, dodatne ponude i drugo),
- cjenik usluga.

Kupaonica u smještajnoj sobi mora imati najmanje:⁹³

- toplu i hladnu tekuću vodu,
- kadu ili tuš,
- umivaonik,
- policu za toaletni pribor,
- ogledalo s odgovarajućim osvjetljenjem i slobodnom utičnicom u blizini ogledala,
- sanitarni čvor, ako nije uređen u zasebnom prostoru,
- vješalicu ili kuku za ručnike,
- jedan ručnik po osobi,
- prirodno ili umjetno provjetravanje,
- jednu čašu po osobi,
- sapun ili tekući sapun,
- toaletni papir,
- spremnik za otpad,
- pribor za čišćenje sanitarnog čvora.

⁹¹ Ibid., čl. 8.

⁹² Ibid., čl. 9.

⁹³ Ibid., čl. 10.

U ugostiteljskim objektima gdje u sobama nema kupaonica i sanitarnog čvora, na svakom katu na svakih dvadeset osoba mora biti barem jedna kupaonica, jedan muški te jedan ženski sanitarni čvor.⁹⁴

Predprostor sanitarnog čvora mora sadržavati umivaonik s tekućom vodom, pribor za umivanje i brisanje ili sušenje ruku te kantu za smeće. Dok zahodska kabina mora imati toaletni papir, kuku za odjeću, pribor za čišćenje te zatvoren spremnik za otpad u ženskom toaletu.⁹⁵

Prostori za pripremu i posluživanje hrane i pića u objektu su:⁹⁶

- kuhinja s pripadajućim spremištima i pomoćnim prostorima,
- blagovaonica te prostor za pripremu i posluživanje doručka,
- točionik, koji mora imati mjesto za točenje pića, mjesto za spremanje čaša i ostalog pribora, perilicu suđa ili dvostruki sudoper s cjedilom te uređaj za hlađenje.

Smještajni objekti označen kao hotel mora prema minimalnom opsegu usluga sadržavati sljedeće:⁹⁷

1. najmanje pet smještajnih jedinica (sobe, apartmani i *suite* hotelski apartmani),
2. najmanje 85% soba s vlastitom kupaonicom (maksimalno 15% katnih kupaonica),
3. jednokrevetne sobe, dvokrevetne sobe i dvokrevetne sobe sa pomoćnim ležajem,
4. recepciju,
5. ponudu hrane i pića,
6. restoran otvoren pet dana u tjednu,
7. prostor za doručak.

Hotelski apartman te *suite* hotelski apartmani kao smještajne jedinice hotela moraju imati barem jednu spavaću sobu, dnevnu sobu, kuhinju, kupaonicu te predprostor. Sve te prostorije moraju biti funkcionalno povezane s dnevnim boravkom i spavaćom sobom.⁹⁸

⁹⁴ Ibid., čl. 10.

⁹⁵ Ibid., čl. 12.

⁹⁶ Ibid., čl. 11.

⁹⁷ Ibid., čl. 14.

⁹⁸ Ibid., čl. 16.

6.4. Kategorizacija ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli u Republici Hrvatskoj

Kategorizacija je postupak i način utvrđivanja vrste, kategorije i posebnog standarda objekta.⁹⁹ Prema standardima u Republici Hrvatskoj za hotele može se dobiti od dvije do pet zvjezdica, što vrijedi za stare odnosno postojeće hotele, dok se za nove hotele može dobiti od tri do pet zvjezdica.

Niže i višekategoricni hotela razlikuju se prema uređenosti i opremljenosti unutarnjih jedinica, kvaliteti usluga te dodatnim sadržajima namijenjenim gostima hotela. U višekategoricima uobičajena je potpuna usluga, a sadržaji koji su na raspolaganju gostu zadovoljavaju sve potrebe gosta. Nižekategoricni u svojoj uslužnoj djelatnosti najčešće nemaju nosačku službu, grijane bazene, sobne videozbirke, cjelodnevnu uslugu recepcije i posluge u sobi, fitness i SPA centre, usluge parkiranja ili parkirne garaže te ostale sadržaje koje nude višekategoricni.

Oznaka vrste i kategorije ističe se na propisanoj ploči koja mora biti vidno istaknuta na glavnom ulazu u objekt (recepciju).¹⁰⁰

Uvjeti koji se odnose za kategoriju hotela su:

1. recepcija (prostor recepcije, usluge i sadržaji, čišćenje i opće stanje recepcije, dodatne usluge i sadržaji, sanitarni čvor uz recepciju i ostale zajedničke sadržaje),
2. horizontalne i vertikalne komunikacije (ulaz, stubišta, hodnici, dizala; čišćenje i opće stanje, dodatni prostori i udobnost),
3. smještajne jedinice – soba, obiteljska soba, hotelski apartman (sastav i površina modula smještajnih jedinica; namještaj, oprema i usluge; čišćenje i opće stanje; dodatni namještaj i oprema, dodatne usluge; dodatna udobnost; kupaonica),
4. restoran (kuhinja, druga kuhinja i centralna pripremnica; blagovaonica; čišćenje i opće stanje kuhinje i blagavaonice; usluživanje doručka; usluživanje ručka, večere i drugih obroka; usluživanje u smještajnu jedinicu),
5. usluživanje pića, napitaka i jednostavnih jela s točionikom (usluživanje pića i napitaka; usluživanje hladnih i toplih jednostavnih jela; čišćenje i opće stanje; dodatne usluge),

⁹⁹ Čl. 51. Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli (NN br. 56/16)

¹⁰⁰ Ibid., čl. 49.

6. prostori za osoblje na recepciji, u domaćinstvu, održavanju,
7. ostali sadržaji u objektu,
8. uvjeti za osobe s invaliditetom,
9. vanjski izgled objekta i okoliš.

6.5. Kategorizacija smještajnih objekata iz skupine Hoteli u Republici Sloveniji

Smještajni objekt koji se kategorizirati prvo mora ispuniti sve opće i posebne uvjete propisane Pravilnikom o minimalnim tehničkim uvjetima i opsegu usluga za obavljanje ugostiteljske djelatnosti.¹⁰¹

Pravilnik o kategorizaciji smještajnih objekata primjenjuje se na smještajne objekte iz sljedeće skupine:¹⁰²

- hoteli,
- moteli,
- pansioni i hosteli,
- kampovi,
- apartmani i kuće za odmor,
- sobe,
- poljoprivredna gospodarstva sa smještajem i
- marine.

U Republici Sloveniji hoteli su podijeljeni u kategorije od jedne do pet zvjezdica. Hoteli s jednom ili dvije zvjezdice predstavljaju se kao niskocjenovni, s tri srednjecjenovni te s četiri ili pet zvjezdica su visokocjenovni hoteli. U Republici Sloveniji Pravilnik o kategorizaciji smještajnih objekata donosi udruga *Hotelstars*, a odobrava Ministarstvo za gospodarski razvoj i tehnologiju. Kriteriji za kategorizaciju hotela te drugih smještajnih objekata se prilagođavaju zahtjevima slovenskog tržišta, koje sustav redovito redizajnira (do najviše šest godina).¹⁰³

¹⁰¹ Čl. 3. Pravilnika o kategorizaciji nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 22/2018)

¹⁰² Ibid., čl. 2.

¹⁰³ Portal GOV Republika Slovenija, <https://www.gov.si/> (pristupljeno 29.02.2020.)

Kriteriji za kategoriju Hotela su sljedeće, a odnose se na:¹⁰⁴

1. opće uvjete (čistoća/higijena, održavanje, osoblje, parkiranje/stanice za punjenje, pristup bez prepreka za invalide, slijepa i slabovidna i drugo),
2. recepciju i druge usluge (čišćenje soba/promjena posteljine, pranje i peglanje, plaćanje i drugo),
3. sobe (površina modula, udobnost spavanja, oprema za sobu, skladištenje, kontrola buke i klimatizacija, zabavna elektronika, telekomunikacija, kupaonica i drugo),
4. gastronomiju (usluživanje napitaka, točionik, usluživanje doručka i hrane),
5. organizaciju događanja (mogućnosti banketa, konferencijske dvorane, tehnička oprema konferencijskih dvorana),
6. slobodno vrijeme (mogućnosti bavljenja sportom, wellness, mogućnosti za djecu i drugo),
7. kvalitetu i online aktivnosti (sustav za rješavanje pritužbi gostiju, sustav za anketiranje gostiju, eko znak, web stranica s ažurnim informacijama, web stranica s izravno rezervacijom i drugo).

U Republici Sloveniji, radi lakšeg postupka kategorizacije, dostupan je i internetski program za e – kategorizaciju. Proces započinje prijavom i upisom. Ako u jednom smještajnom objektu postoji nekoliko različitih vrsta smještaja, prijava i cijeli postupak se moraju provesti za svaku različitu vrstu zasebno (apartman, soba, itd.).¹⁰⁵

Prijava za e – kategorizaciju sastoji se od tri dijela:¹⁰⁶

1. list evidencije – upisuju se podaci o smještajnom objektu i vrsti smještajnih jedinica,
2. list kategorizacije – navode se elementi s kojim se susreću smještajne jedinice,
3. izvještaj – sustav izračunava ostvarenu kategoriju.

Proces kategorizacije uspješno je dovršen nakon spremanja izvještaja te uspješno završenu kategorizaciju potrebno je ispisati i potpisati (ako je potrebno, otisnuti pečatom) u smještajnom objektu. Pravilnik o kategorizaciji daje mogućnost da se svi smještajni objekti do tri zvjezdice mogu samoocjenjivati, a smještajne jedinice viših kategorija (četiri ili pet

¹⁰⁴ Čl. 3. Pravilnika o kategorizaciji nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 22/2018)

¹⁰⁵ Slovenska poslovna točka, <http://evem.gov.si/> (pristupljeno 07.03.2020.)

¹⁰⁶ Ibid.

zvjezdica) ocjenjivaju kvalificirani procjenitelji.¹⁰⁷ Postupak kategorizacije može se provesti i bez korištenja elektroničkog sustava kategorizacije, ali takva kategorizacija vrijedi samo pod uvjetom da se podaci o kategorizaciji prenesu u elektronički sustav smještajnih objekata u roku od 30 dana od ocjene.¹⁰⁸ Kategorizacija smještaja u kojima je samoprocjena dovoljna vrijedi do promjene kategorije dok kategorizacija u smještajnim objektima gdje je obavezna procjena kvalificiranih procjenitelja vrijedi pet godina. Svi smještajni objekti, koji su kategorizirani, moraju imati s vanjske strane objekta ili na recepciji stavljen na vidljivo mjesto ploču koja označava kategoriju.¹⁰⁹

6.6. Posebni hotelski standardi

Standardizacija je kompleksan, stalan i dugotrajan proces koji zahtjeva timski rad, a započela je paralelno sa industrijskom revolucijom. Temeljna načela standardizacije su:¹¹⁰

1. Pojednostavljenje sve većeg broja varijanti i postupaka u životu čovjeka,
2. Sporazumijevanje,
3. Opća ekonomičnost,
4. Sigurnost zdravlja i zaštita čovjeka,
5. Zaštita interesa potrošača i društva,
6. Uklanjanje zapreka u trgovini.

Postoje sljedeći standardi u hotelijerstvu:¹¹¹

1. Standardi u izgradnji hotelskih objekata,
2. Standardi opreme i uređaja soba i ostalih prostora,
3. Standardi procesa rada,
4. Standardi kvalitete ugostiteljskih proizvoda i hotelskih usluga,
5. Standardi komuniciranja i poslovne etike,
6. Kadrovski standardi (standardi rada),
7. Standardi upravljanja hotelom,

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Čl. 8. Pravilnika o kategorizaciji nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 22/2018)

¹⁰⁹ Slovenska poslovna točka, <http://evem.gov.si/> (pristupljeno 07.03.2020.)

¹¹⁰ Cerović, Z., Pavia, N., Galičić, V.: Organizacija i kategorizacija ugostiteljskih objekata, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Opatija, 2005., str. 59.

¹¹¹ Cerović, Z., Pavia, N., Galičić, V.: op. cit., str. 61.

8. Ekološki standardi i dr.

Uvođenje standarda u hotelijerstvu omogućava:¹¹²

- Pojednostavljenje rada i povećanje brzine i efikasnosti u pružanju usluga,
- Specifičnost i prepoznatljivost ugostiteljskog objekta,
- Garanciju gostu da će dobiti kvalitetu koja se podrazumijeva određenim standardom.

Faze procesa standardizacije su:¹¹³

- Propisivanje standarda,
- Obrazovanje i trening svih djelatnika,
- Realizacija standarda (provođenje standarda u praksi),
- Stalna kontrola poštivanja standarda i otklanjanje odstupanja,
- Unapređenje standarda i permanentno obrazovanje.

Vrste posebnih standarda u Republici Hrvatskoj su:¹¹⁴

1. *Business* (Poslovni),
2. *Meetings* (Za sastanke),
3. *Congress* (Kongresni),
4. *Club* (Klub),
5. *Casino* (Kasino),
6. *Holiday Resort* (Odmorišni),
7. *Coastal Holiday Resort* (Priobalni odmorišni),
8. *Family* (Za obitelj),
9. *Small & Friendly* (Mali i prijateljski),
10. *Senior Citizen* (Za starije osobe),
11. *Health & Fitness* (Zdravlje i fitness),
12. *Wellness*,
13. *Diving Club* (Ronilački klub),
14. *Motel* (Motel),

¹¹² Cerović, Z., Pavia, N., Galičić, V.: op. cit., str. 61.

¹¹³ Cerović, Z., Pavia, N., Galičić, V.: op. cit., str. 61.

¹¹⁴ Čl. 46. Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli (NN br. 56/16)

15. Ski (Ski),
16. Za osobe s invaliditetom,
17. *Bike* (Za bicikliste).

Svaki posebni standard označuje se odgovarajućom standardiziranom pločicom sa nazivom posebnog standarda na engleskom jeziku i odgovarajućom grafikom. Na glavnom ulazu u objekt, na vidljivom mjestu mora biti istaknuta ploča za posebni standard. Pločicu bike hotela prema određenim kriterijama u Republici Hrvatskoj naručuje ugostitelj od proizvođača te sam ugostitelj snosi troškove izrade i dostave.¹¹⁵ Dok u Republici Sloveniji ugostitelj naručuje pločicu od proizvođača, kojeg mu odredi gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam te su svi troškovi pokriveni s njihove strane. Također gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam nalaže postavljanje bike znaka najkasnije 45 dana nakon primitka odluke o dodjeli istog te zabranjuje prenošenje znaka na druge slične objekte unutar poduzeća i dodjeljuje se isključivo ocijenjenom objektu.¹¹⁶

¹¹⁵ Ibid., čl. 50.

¹¹⁶ Soca Valley, <https://www.soca-valley.com/mma/novice-specialrazpis2017koloxlsx/2017050409433732/> (pristupljeno 24.01.2020.)

7. POSEBNI STANDARD – BIKE HOTEL

Hotelska industrija označava značajan poslovni segment u globalnim okvirima. Brojni trendovi naglašavaju važnost modernog hotelskog poslovanja u kojem se potreba suvremenog turista stavlja prije primarne hotelske ponude te zahtjeva diferencijaciju i personalizaciju usluge, koja ujedno postaje i glavni motiv njegovog putovanja. Tako u alternativnom turizmu odmor i opuštanje, kao glavni motivi putovanja, prelaze u aktivno sudjelovanje. Redizajniranje i specijalizacija hotela često se događa u fazi zrelosti životnog ciklusa hotela, kada se ulaganje u marketing intenzivira s ciljem dostizanja nove razine konkurentnosti.¹¹⁷

Konkurentnost potiče ulaganja i kvalitetne procese, a odnose se na:¹¹⁸

- inovaciju hotelskog proizvoda,
- nove hotelske sadržaje,
- specijalizaciju hotela,
- nove informacijske sustave,
- orijentaciju prema održivom razvoju – eko hoteli, butik hoteli, uključivanje modnih marki u dizajn i uređenje hotela,
- personalizirane odnose s kupcima,
- nove komunikacijske kanale.

Trendovi razvoja suvremenog međunarodnog turizma određuju i hrvatske razvojne pravce u turizmu, koji uključuju obnovu i specijalizaciju hotela, primjenu suvremenih tehnologija u sustavima menadžmenta i marketinga, prisutnost na društvenim mrežama, promjenu pozicija prodajnih kanala, konkurentnost brendova i upravljanje prihodima. Prepoznata je važnost održivog razvoja i društvene odgovornosti, pojačana je ekološka svijest koja se pomoću inovativnih tehnologija implementira u poslovne i operativne hotelske sustave.¹¹⁹

Republika Slovenija već se niz godina okreće ka održivom razvoju i odgovornom upravljanju resursima kao trendu budućeg razvoja, koju sa tendencijom prati i Republika Hrvatska. Odvajanje od masovnog turizma i fokus na održivi razvoj turizma uključuje razvoj alternativnog turizma te hotela organiziranih za pružanje specijaliziranih usluga kao što su *bike hoteli*. Specijalna oznaka *bike hotel* odnosi se na kategorizirane turističke objekte većih

¹¹⁷ Pavia N., Stipanović C., Floričić T.: Sustainable development in increasing the competitiveness of hotel offer – case study Istra country, 2th International Scientific Conference Tourism in Southern and Eastern Europe, Opatija, 2013., str. 279.

¹¹⁸ Pavia N., Stipanović C., Floričić T.: op. cit., str. 291.

¹¹⁹ Dulčić, Ante: Turističke agencije – poslovanje i menadžment, Ekokon d.o.o. Split, 2005., str. 384.

kapaciteta koji uz smještaj pružaju i druge sadržaje za odmaranje poput bazena, fitness dvorana i usluga masaže.

Svrha uvođenja biciklističkih standarda je:¹²⁰

- veća prepoznatljivost biciklističkih proizvoda i usluga,
- promicanje rasta kvalitete turističke i preteče ponude za bicikliste,
- razlikovanje ponude od konkurencije,
- bolja prodaja biciklističkih usluga te bolje iskorištenje potencijala.

Može se reći da se životni ciklus proizvoda specijaliziranih hotela za bicikliste u Republici Hrvatskoj trenutno nalazi tek u fazi uvođenja proizvoda, dok se životni ciklus proizvoda specijaliziranih hotela za bicikliste u Republici Sloveniji trenutno nalazi u fazi rasta i razvoja. U Republici Hrvatskoj specijaliziranih hotela za bicikliste ima u 3 županije u Splitsko-dalmatinskoj, Primorsko-goranskoj te Međimurskoj županiji, dok su u Republici Sloveniji isti prisutni po cijelom području. Republika Slovenija broji više od 40 specijaliziranih biciklističkih objekata određenih sustavom razine broja kotača (jedan do pet), odobrenih prema kriterijima gospodarskog interesnog udruženja Planinarenje i biciklizam.

Slovenski kriteriji za standardizaciju i specijalizaciju *bike* smještajnog objekta su određeni prema tržišnim preferencijama cikloturista, koje na nacionalnoj osnovi donosi gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam. Dok su isti u Republici Hrvatskoj određeni u Pravilniku za razvrstavanje, kategorizaciju i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli, koje donosi i odobrava Ministarstvo turizma.

7.1. Specifičnosti hotela specijaliziranih za bicikliste u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji

Obvezni uvjeti hotela specijaliziranih za bicikliste u Republici Hrvatskoj su:¹²¹

1. Prostori za goste i bicikle:

¹²⁰ Kotler, P., Bowen, J.T., Makens, J.C.: Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, Mate d.o.o., Zagreb, 2010., str. 103.

¹²¹ Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli, (NN br. 56/16), Prilog VI (pristupljeno 24.01.2020.)

- Info punkt za bicikliste s časopisima za bicikliste, biciklističkim kartama (informacije o stazama i područjima za bicikliste), informacijama o svakodnevnoj prognozi vremena i drugo,
- Prostorija opremljena stalcima ili zidnim kukama za bicikle s mogućnošću zaključavanja, videonadzorom ili osobom odgovornom za čuvanje bicikla,
- Dvorana za sastanke,

2. Usluge:

- Osoba za informacije i pomoć gostu (Bike specijalist). Ime i fotografija osobe za informacije moraju biti istaknuti na info punktu za bicikliste,
- Mogućnost iznajmljivanja bicikla,
- Ponuda bike tura i mogućnost organiziranja bike vodiča na zahtjev gosta,
- Organiziran prijevoz gosta i opreme (Bike taxi), na zahtjev gosta,
- Mogućnost pružanja medicinske pomoći,

3. Servis:

- Servis za bicikle u hotelu ili neposrednoj blizini,
- Pumpa za bicikle minimalno 8 bara s nastavcima za različite vrste ventila, na zahtjev gosta,
- Stalak za osnovne popravke s alatom, na zahtjev gosta,
- Prostor i oprema za pranje bicikla (može biti i u sklopu servisa za bicikle),
- Svakodnevno pranje i čišćenje sportske odjeće,

4. Sport i rekreacija:

- Sportski ili wellness sadržaji,

5. Usluge prehrane:

- Ponuda jela, pića i napitaka prilagođena potrebama biciklista (polupansion ili à la carte),
- *Lunch paket* prilagođen potrebama biciklista.

Uvjeti bike hotela u Republici Sloveniji, ovisno o razredu za koji se specijaliziraju, a koje donosi gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam su:¹²²

1. Turističke informacije za bicikliste:

- Pružanje usmenih informacija i savjeta o biciklizmu,
- Info punkt za bicikliste smješten na vidnom mjestu u objektu – sadrži informacije o najbližem biciklističkom servisu i trgovini (lokacija, radno vrijeme, telefon), informacije o prenoćištima za bicikliste na tom području (lokacija, telefon), cijene biciklističkih paketa koje pruža objekt, raspored javnog prijevoza u okolini, broj za hitne slučajeve i drugo,
- Turističke informacije o okolini,
- Pisane informacije o mogućnostima smještaja u Sloveniji – katalozi o kampovima, hotelima i slično, koji su na raspolaganju na recepciji ili info punktu za bicikliste,
- Mogućnost pristupa internetu (dostupna internetska veza),
- Biciklistička karta okoline i iz drugih krajeva Slovenije,
- Savjeti stručnjaka za planiranje biciklističkog odmora (telefon, e-pošta),
- Pomoć u pronalaženju i rezervaciji smještaja,
- Hotelska internet stranica namijenjena biciklističkoj ponudi, informacijama o regiji, rutama, mogućnost GPS preuzimanja minimalno 5 ruta,
- Kutak za bicikliste – mjesto okupljanja biciklista.

2. Biciklistička ponuda okoline, programi i paketi u objektu:

- Objavljena cijena za jedno noćenje,
- Označene biciklističke staze u okolini,
- Biciklistički paketi s cijenama,
- Opcija „hitnog poziva“ – u slučaju hitne pomoći biciklistima, kao što su manje ozljede biciklista, kvar na biciklu, problemi s kondicijom itd.,
- Tjedni program za sve biciklističke usluge,
- Besplatna biciklistička karta,
- Izrađen 4-dnevni/6-dnevni/7-dnevni program biciklističkih ruta u okolini,

¹²² Soca Valley, <https://www.soca-valley.com/mma/novice-specialrazpis2017koloxlsx/2017050409433732/> (pristupljeno 25.01.2020.)

- Opis biciklističkih ruta s detaljima i kartama,
- GPS informacije o biciklističkim rutama u okolini,
- Digitalna topografska karta na računalu dostupna gostima s mogućnošću unosa ruta,
- Mogućnost iznajmljivanja GPS uređaja,
- Biciklistička događanja u mjestu.

3. Osigurano biciklističko osoblje za biciklističke rute:

- Biciklističko znanje osoblja smještajnog objekta,
- Dostupnost biciklističkih vodiča,
- Mogućnost unaprijed rezerviranja i prijava ruta u hotelu,
- Vodstva u svim vremenskim uvjetima,
- Planiranje individualnih ruta, 6 dana u tjednu ili svih dana u tjednu,
- Mogućnost vođenja biciklističkih ruta, 4, 6 ili svih dana u tjednu,
- Biciklističkih program s temama,
- Škola vožnje.

4. Prostor za bicikle i opremu:

- Stalci za bicikle na istaknutim mjestima ispred objekta,
- Prostor za bicikle – osigurani garažni prostor za bicikle,
- Osiguran prostor za odlaganje prtljage i opreme,
- Osigurano punjenje baterija za električne bicikle,
- Mogućnost zaključavanja pojedinačnog bicikla,
- Prostor za bicikle posebno osiguran od krađe kod osiguravajućeg društva,
- Prostor za bicikle i biciklističku opremu pod alarmom ili videonadzorom.

5. Servis i popravak bicikla:

- Mogućnost iznajmljivanja biciklističkog alata za osnovne popravke ili profesionalnog alata,
- Mogućnost punjenja i kontrole tlaka u gumama,
- Pružanje biciklističkih usluga u blizini (maksimalno 30 kilometara),
- Mogućnost pranja bicikla,

- Osiguran prijevoz bicikla od hotela do najbližeg servisnog centra te zamjenski bicikl,
- Postojanje kvalificirane osobe za osnovne popravke,
- Servisni kutak s osnovnim biciklističkim alatima i mazivima,
- Prodaja različitih biciklističkih guma i standardnih rezervnih dijelova – ako u mjestu nema prodavaonice bicikla druga mora biti u udaljenosti od 10 kilometara.

6. Mogućnost pranja i sušenja odjeće:

- Sušenje biciklističke odjeće i obuće,
- Pranje biciklističke odjeće i obuće.

7. Iznajmljivanje bicikla i opreme:

- Mogućnost najma bicikla u okolici,
- Mogućnost iznajmljivanja bicikla i biciklističkih kaciga u objektu.

8. Prijevoz biciklista, bicikla i prtljage:

- Organizirani prijevoz biciklista i bicikla,
- Prijevoz prtljage između hotela,
- Hotelski prijevoz do najbliže stanice javnog prijevoza,
- Osiguran prijevoz povratka u hotel u slučaju kvara bicikla,
- 1 x tjedno *bike shuttle* usluga s prikolicom za duži put.

9. Biciklistima odgovarajuća gastronomska ponuda:

- Bogati doručak (musli, voće, integralne žitarice),
- Vegetarijanska ponuda,
- *Lunch paketi* za biciklističke rute,
- Posebna „biciklistička pića“ (energetski napitci),
- Dnevni energetski paket u cijeni biciklističkih paketa,
- Energetske pločice i grickalice po trgovačkim cijenama,
- Mogućnost večeranja hrane bogate ugljikohidratima i proteinima, salate, voće,
- *Apres Bike snack* – popodnevna užina,

- Ponuda tipičnih lokalnih/regionalnih jela,
- Ponuda organski proizvedene hrane.

10. Dodatna ponuda za bicikliste:

- Alternativni programi – standardizirani objekti s dodatnim temama (planinarenje, *Wellness* itd.),
- Sauna u okolici ili u objektu.

Tablica 1 prikazuje prosječne cijene bicikla u ponudi hotela po razredima u Republici Sloveniji u 2019. godini (izraženo u eurima).

Tablica 1. Prosječne cijene bicikla u ponudi hotela po razredima u Republici Sloveniji (2019. godine)

Vrsta bicikla	Trekking	Cestovni	Brdski
Srednji razred (3,4)	350 €	800 €	450 €
Viši razred (5)	500 €	1000 €	650 €

Izvor: Soca Valley, <https://www.soca-valley.com/> (pristupljeno 25.01.2020.)

Tablica 1 prikazuje cijenu bicikla ovisno o vrsti istog po razredima. Za srednje razrede što uključuje treću i četvrtu razinu potrebno je za trekking bicikl izdvojiti 350 €, za cestovni bicikl 800 € te za brdski 450 €. Cijene bicikla na višoj razini odnosno petoj razini za trekking iznose 500 €, za cestovni 1000 € te za brdski 650 €.

Podjela specijalizirane oznake *bike hotela* u Republici Sloveniji:

- Hotel ili smještajna jedinica koja ispunjava kriterije za razinu 1 KTS¹²³-a označava se s petokotačem koji ima jedan kotač označen žbicama,
- Hotel ili smještajna jedinica koja ispunjava kriterije za razinu 2 KTS-a označava se s petokotačem koji ima dva kotača označen žbicama,
- Hotel ili smještajna jedinica koja ispunjava kriterije za razinu 3 KTS-a označava se s petokotačem koji ima tri kotača označen žbicama,
- Hotel ili smještajna jedinica koja ispunjava kriterije za razinu 4 KTS-a označava se s petokotačem koji ima četiri kotača označen žbicama,

¹²³ Bike tržišni standardi

- Hotel ili smještajna jedinica koja ispunjava kriterije za razinu 5 KTS-a označava se s petokotačem koji ima pet kotača označen žbicama.

Hotel ili smještajna jedinica sa jednim označenim kotačem odnosno prvom razinom nudi informacije za bicikliste na info pultu o biciklističkoj ponudi tog područja. Također nudi sigurno spremanje bicikla, smještaj za jednu noć bez nadoplate, mogućnost posudbe osnovnih alata, prostor za sušenje biciklističke odjeće i obuće te doručak obogaćen voćem i poluzrnatom hranom.¹²⁴

Uz osnovne informacije o hotelu, smještajna jedinica ili hotel sa dva označena kotača to jest drugom razinom nude biciklističku kartu i označene biciklističke staze u okolici, biciklističkog vodiča i mogućnost iznajmljivanja bicikla u mjestu. Objekt isto tako pruža pristup internetu, posebna prenoćišta za bicikliste, mogućnost pranja bicikla i odjeće, organizirani prijevoz biciklista, bicikla i opreme, kao i mogućnost biciklističkih paketa za ručak.¹²⁵

Objekt sa trećom razinom odnosno sa tri kotača označena žbicama nudi profesionalne biciklističke savjete za planiranje ruta, raspolaganje sa nekoliko biciklističkih vodiča. Isto tako pruža GPS informacije o obilascima i vođenim biciklističkim rutama, ima minimalan četverodnevni program biciklističkih ruta u okolini. Pomaže u pronalaženju i rezerviranju smještaja na drugim destinacijama. Hotel nudi mogućnost pojedinačnog zaključavanja bicikla, servisni kutak, iznajmljivanje bicikla srednjeg razreda, hitne pozive te mogućnost prijevoza bicikla do servisnog centra. Osim biciklizma, također nudi i alternativne programe.¹²⁶

Smještajna jedinica ili hotel sa četvrtom razinom tj. sa četiri kotača nudi 6-dnevni program biciklističkih ruta i nekoliko biciklističkih vodiča. Omogućuje prodaju rezervnih guma različitih veličina, besplatan prijevoz do servisa te zamjenski bicikl, mogućnost najma bicikla srednjeg razreda, te daje mogućnost konzumiranja energetska pića, pločica i laganih obroka. Po potrebi se daje mogućnost pružanja profesionalne masaže.¹²⁷

Turistički objekti koji imaju pet kotača odnosno objekti sa pet razina, moraju zadovoljiti gotovo sve potrebe biciklističkih turista, a za koje brinu biciklistički vodič. Pored svega gore navedenoga moraju imati najmanje dvadeset prijedloga za individualne biciklističke rute,

¹²⁴ Slovenia Info, <https://www.slovenia.info/> (pristupljeno 11.03.2020.)

¹²⁵ Ibid.

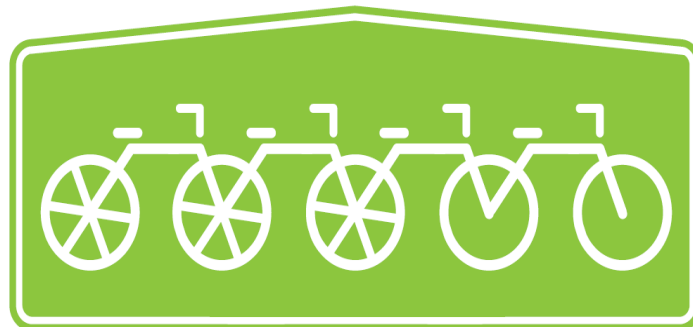
¹²⁶ Ibid.

¹²⁷ Ibid.

izrađen svakodnevni vođeni biciklistički program te dobar program škole vožnje. Također moraju nuditi posebno osiguran garažni prostor za bicikle utvrđen alarmom ili videonazorom te dati mogućnost najma visoko razrednih bicikla. U objektu bi se trebala nuditi i lokalna i regionalna hrana te mogućnost vlastitog prijevoza biciklista i bicikla. Ponuda peterokotačnih objekata se zaokružuje kutkom za masažu i saunu.¹²⁸

Slika 3 prikazuje oznaku bike hotela s petokotačem koji ima tri kotača označen žbicama.

Slika 3. Specijalizirana oznaka *bike* hotela Republike Slovenije

Izvor: <https://slovenia-outdoor.com/> (pristupljeno 25.01.2020.)

¹²⁸ Ibid.

8. ANALIZA PONUDE BIKE HOTELA LIFECLASS SV. MARTIN I BIKE HOTELA CERKNO

Ovaj dio rada donosi analizu ponude bike hotela Republike Hrvatske na konkretnom primjeru ponude *bike hotela LifeClass Sv. Martin* te *bike hotela* Republike Slovenije na konkretnom primjeru ponude *bike hotela Cerčno*. *Bike hotel LifeClass Sv. Martin* je kategoriziran kao hotel sa 4 zvjezdice, dok je *bike hotel Cerčno* kategoriziran kao hotel sa 3 zvjezdice. Hotel *LifeClass Sv. Martin* je standardiziran kao wellness i bike hotel, dok je hotel *Cerčno* standardiziran kao *spa&ski* te bike hotel.

8.1. Bike hotel *Lifeclass Sv. Martin*

Bike hotel LifeClass Sv. Martin pripada Adria Bike grupi hotela koja je osnovana kao destinacijska menadžment kompanija koja ima za ulogu ponuditi biciklistima ono najbolje, od biciklističkih staza, mjesta za vožnju, smještaja, lokalne gastronomije, običaja i atmosfere. *LifeClass Sv. Martin* prvi je na tržištu Republike Hrvatske ponudio *bike&bed* oblik smještaja koji nudi svu potrebnu infrastrukturu namijenjenu kako profesionalnim biciklistima, tako i rekreativcima. *Spa&Sport Sv. Martin* pobrinuo se da biciklisti koji koriste njihove usluge budu zadovoljni u svakom pogledu, od tehničkih stvari koje su vezane uz bicikle, do smještaja i prehrane. Ovaj hotel je kategoriziran kao hotel sa 4 zvjezdice, a standardiziran kao *wellness* i *bike* hotel. Slika 4 koja slijedi u nastavku prikazuje kompleks *LifeClass Sv. Martin* (snimka iz zraka).

Life Class Sv. Martin je jedinstvena destinacija u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske za opuštanje i wellness, sport i aktivni odmor, kongrese i *team building*, uz gurmanski doživljaj i prekrasnu prirodu. Nalazi se u zaštićenoj prirodi gornjeg Međimurja, a opet u blizini urbanih sredina, zanimljivih događanja, festivala i znamenitosti. Centar Resorta čini kompleks zatvorenih bazena s termalnom vodom, ljetni *aquapark*, wellness centar i gastronomski punktovi. Pored smještajne ponude *Apartmana Regina* sa 6 apartmana po zgradi kapaciteta preko 300 osoba, u sklopu kompleksa *LifeClass Sv. Martin* se nalazi i smještaj u hotelu *Spa Golfer*.

Spa Golfer ima smještajne kapacitete od 320 kreveta (151 moderno opremljenih apartmana), hotelski restoran koji zaprima do 350 osoba, *a la carte* restoran, *piano lounge&bar* i

kongresnu dvoranu za 500 osoba.¹²⁹ I u *Apartmanima Regina* i u *Spa Golferu* je dozvoljen boravak kućnih ljubimaca uz prethodnu najavu. *Check-in* se u kompleksu *LifeClass Sv. Martin* vrši u 14:00, a *check-out* u 11:00.¹³⁰

Slika 4. *LifeClass Sv. Martin* (snimka iz zraka)

Izvor: LifeClass Sv. Martin, <https://www.lifeclass-sv.martin.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)

Apartmani Regina uključuju:¹³¹

- klima-uređaj,
- centralno grijanje,
- 2 električna kuhala,
- hladnjak,
- posuđe za kuhanje i jelo,
- kada,
- SOS uređaj,
- sušilo za kosu,
- sat TV,
- telefon,
- balkon ili terasa sa stolićem i stolicama,
- parkirno mjesto,
- besplatan wifi.

¹²⁹ Spa Golfer, <https://www.spa-golfer.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)

¹³⁰ LifeClass Sv. Martin, <https://www.lifeclass-sv.martin.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)

¹³¹ Apartmani Regina, <https://www.apartmani-regina.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)

Smještajni kapaciteti u *Apartmanima Regina* su sljedeći:¹³²

1. Standard apartmani (37m²) – dnevni boravak s trosjedom na razvlačenje spojen s kuhinjom i blagovaonicom, jedna spavaća soba s bračnim krevetom i kupaonicom. Prilagođeno za 2 odrasle osobe i 2 djece do 12 godina.
2. Family apartmani (47m²) – dnevni boravak s trosjedom na razvlačenje spojen s kuhinjom i blagovaonicom, 2 spavaće sobe – jedna s 2 kreveta i jedna s bračnim krevetom, odvojena kupaonica i wc. Prilagođeno za 4 odrasle osobe i 2 djece do 12 godina. Trosjed na razvlačenje je za 1 odraslu osobu ili 2 djece do 12 godina.

Cijena boravka uključuje:¹³³

- smještaj u apartmanima,
- bogatu ponudu zdravih i domaćih jela i namirnica uz neograničeno piće uz doručak (kava, sok, čaj),
- večeru s bogatim izborom tradicionalnih i internacionalnih specijaliteta,
- neograničeno kupanje u *The Temple of Life* bazenskom kompleksu,
- noćno kupanje petkom i subotom (do 23 sata),
- neograničeno korištenje fitness centra,
- bogati animacijski program prilagođen svim uzrastima,
- besplatan Wi-fi,
- besplatan izlet subotom u 10:00 (posjet Farmi jelena).

Popust od 10% računa se za boravke od nedjelje do četvrtka s minimalnim boravkom od 3 noćenja, a isključuje boravke za vrijeme blagdana.¹³⁴ U standard apartmanu 2 djece spavaju na pomoćnom ležaju (sofa koja se razvlači promjera 140x200 cm).¹³⁵ Dijete do 12 godina starosti ima besplatan smještaj. Ukoliko je smještaj u family apartmanu 2+2, dijete na osnovnom ležaju starosti 0-7 godina ostvaruje 50% popusta, a dijete starosti 7-12 godina ostvaruje 30% popusta.¹³⁶ Obavezna je doplata boravišne pristojbe po osobi i danu. U svim je apartmanima pušenje zabranjeno.

¹³² Ibid.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ Ibid.

Smještajne jedinice hotela *Spa Golfer* su sljedeće:¹³⁷

1. Dvokrevetna soba Superior sa bračnim krevetom i terasom (40m²),
2. Dvokrevetna soba sa bračnim krevetom (36 m²),
3. Soba Superior sa 2 odvojena kreveta i terasom (46 m²),
4. Soba sa 2 odvojena kreveta (38 m²),
5. Suite Deluxe sa balkonom (50 m²),
6. Obiteljska soba 2+2 (38 m²),
7. Obiteljska soba 2+1 (28 m²).

Sve smještajne jedinice hotela *Spa Golfer* uključuju:¹³⁸

- klima uređaj,
- LCD tv,
- besplatni Wi-fi,
- sef,
- besplatan toaletni pribor,
- kućni ogrtač,
- ručnike,
- posteljinu,
- papuče,
- sušilo za kosu,
- minibar,
- ventilator,
- uslugu buđenja,
- telefon,
- radio,
- balkon,
- kabelaške programe i drugo.

Dijete do 12 godina starosti ima besplatan smještaj. Obavezna je doplata boravišne pristojbe po osobi i danu.¹³⁹ U svim je smještanim jedinicama pušenje zabranjeno.

¹³⁷ Spa Golfer, <https://www.spa-golfer.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)

¹³⁸ Ibid.

¹³⁹ Ibid.

U sklopu hotela nalazi se luksuzni wellness centar koji se prostire na 1.800 kvadrata koji uz holističke programe pruža individualni pristup te modernu opremu.¹⁴⁰ Ovaj hotel, prvi je bike hotel u Međimurju s oznakom *Cyclist Welcome* standardom kvalitete te je ujedno jedan od najbolje opremljenih hotela u Republici Hrvatskoj za potrebe turista koji dolaze biciklom.

LifeClass Sv. Martin nositelj je *Premium* oznake za bike hotele te raspolaže sa:¹⁴¹

- spremištem za bicikle,
- bike info na recepciji,
- pomoći prilikom odabira ruta,
- osnovnim alatom,
- pumpama za bicikle,
- GPS fileovima za *download*,
- pranjem biciklističke odjeće,
- pranjem bicikla,
- programima za *bike-free* dane,
- najmom bicikla (osnovni),
- prijevozom s lokacije na poziv,
- prijevozom ne-biciklista na točke interesa,
- najmom GPS uređaja,
- bookletom za planiranje ruta,
- biciklističkim rutama *Approved by Adria Bike*,
- biciklističkim vodičem (najam),
- posebnim lokotima za bicikle u spremištu,
- *Apres bike* – snack uslugom,
- obrocima kreiranima posebno za bicikliste.

Hotel kao posebnu ponudu nudi pakete za bicikliste pod nazivom *Paket sport i fit bike* koji uključuje sljedeće pogodnosti i usluge:¹⁴²

- smještaj u *Hotelu Spa Golfer 4* zvjezdice ili *Apartmanima Regina*,
- usluga polupansiona,

¹⁴⁰ LifeClass Sv. Martin, <https://www.life-class-sv.martin.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Ibid.

- tradicionalna međimurska večera (petkom),
- neograničeno kupanje u *The Temple of Life* bazenu,
- neograničeno kupanje u kompleksu,
- noćno kupanje petkom, subotom i na dan prije praznika (do 23 sata),
- neograničeno korištenje fitness centra,
- bogat animacijski program prilagođen svim uzrastima,
- besplatni WiFi u Resortu,
- neograničeno korištenje hotelskog bazena za hotelske goste,
- wellness set u sobi za hotelske goste (papuče, ogrtač),
- GPS uređaj s bike rutama (prema raspoloživosti),
- mogućnost korištenja termomineralnog kupališta,
- usluge centra za fizikalnu terapiju,
- pranje bike dresova,
- detaljan opis svih bike ruta,
- *late check out* (17h),
- najam kvalitetnih bicikla sa opremom,
- *LC Bike Set* - majica i bidon.

Tablica 2 prikazuje cijene najma bicikla u 2019. godini u kompleksu *LifeClass Sv. Martin*.

Tablica 2. Cijene najma bicikla u kompleksu *LifeClass Sv. Martin* (2019. godine)

Trajanje	Cijena (kuna)
Do 4 sata	60,00
4 – 8 sati	80,00
8 – 12 sati	100,00
Vikend paket (48 sati)	180,00

Izvor: LifeClass Sv. Martin, <https://www.lifeclass-sv.martin.hr/> (pristupljeno 20.01.2020.)

Biciklistima je na raspolaganju preko 700 km biciklističkih staza kojima se proteže čak 11 ruta s označenim točkama od interesa.¹⁴³ Od navedenih 11 ruta, 5 ih se ubraja u *road* staze, dok ostatak čine MTB staze.¹⁴⁴ Duljina ruta proteže se od 20 – 103 km, pa prema tome svaki

¹⁴³ Ibid.

¹⁴⁴ Ibid.

biciklist odabire stazu prema vlastitim kondicijskim mogućnostima.¹⁴⁵ Slijedi primjer jedne obične i MTB staze. Slika 5 prikazuje jednu od bike staza u sklopu kompleksa *LifeClass Sv. Martin*.

Slika 5. Biciklistička staza 1 u sklopu kompleksa *LifeClass Sv. Martin*

Izvor: LifeClass Sv. Martin, <https://www.lifeclass-sv.martin.hr/> (pristupljeno 20.01.2020.)

Staza 1 provodi goste kroz ravničarski dio Međimurja, uz rijeku Muru i uz samu granicu sa Mađarskom. Staza prolazi kroz granično mjesto Mursko Središće te kroz sami centar Čakovca, glavnog grada Međimurja. Na povratku u hotel staza ima jedan kratki brdoviti dio dok je ostali dio rute primarno ravničarski. Preporuka je voziti desni krug.

Karakteristike staze:¹⁴⁶

- Težina staze: 3/3
- Dužina: 83 km
- Ukupno uspona: 1 045 m.

U svega tridesetak kilometara MTB 2 biciklističke rute gosti naprave čak 800 metara visinske razlike, a stalna izmjena tempa, uzbrdica i nizbrdica, asfalta, makadama i šumskih puteva čine je zanimljivom i uzbudljivom stazom. Na ruti biciklisti prolaze pored nekoliko zanimljivih točaka koje svakako vrijedi posjetiti, a s vidikovca seže pogled na dolinu Mure, Sveti Urban i obližnju Sloveniju.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Ibid.

Karakteristike staze:¹⁴⁷

- Fizička zahtjevnost: 2/3
- Tehnička zahtjevnost: 2/3
- Dužina: 31 km
- Ukupno uspona: 820 m.

8.2. Bike hotel *Cerkno*

Hotel *Cerkno* nalazi se u istoimenom gradiću u Republici Sloveniji. Cerkno i okolica nude bogat izbor aktivnosti, kako ljeti tako i zimi. Kako je tijekom zime Cerkno najveća atrakcija i najmoderniji skijaški centar u Republici Sloveniji, tako je izbor ljetnih aktivnosti još bogatiji. Ovaj je hotel kategoriziran kao hotel sa 3 zvjezdice, a standardiziran je kao spa&ski te bike hotel. Hotel ispunjava kriterije za razinu 1 KTS-a.¹⁴⁸ Ovaj hotel biciklistima nudi besplatno korištenje bicikla Cult sa biciklističkom opremom te savjetovanje sa stručnjacima pri izboru rute. U sklopu hotela se nalazi *Bike park Scott Cerkno*. Za one koji su skloni avanturizmu na raspolaganju su fitness u prirodi, paragliding, penjanje, paintball, jahanje, lov i ribolov. Slika 6 koja slijedi u nastavku prikazuje *bike hotel Cerkno*.

Smještaj kompleksa *Cerkno* se gostima nudi u hotelu *Cerkno* (kapacitet 310 kreveta, odnosno 120 luksuzno opremljenih soba), domu *Alpska Perla*, depadansi i kući za odmor. Dozvoljen je boravak kućnih ljubimaca. *Check-in* se u kompleksu hotela *Cerkno* vrši u 14:00, a *check-out* u 11:00.¹⁴⁹

Hotel *Cerkno* gostima nudi isključivo dvokrevetne sobe s mogućnošću najma dodatnog ležaja za jedno ili dvoje djece. Neke su sobe prilagođene invalidima.

Oprema soba hotela *Cerkno* uključuje:¹⁵⁰

- telefon,
- sat TV,
- minibar,
- bežični internet,

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ Hotel Cerkno, <https://www.ski-cerkno.com/hr/biciklizam.html> (pristupljeno 25.01.2020.)

¹⁴⁹ Hotel Cerkno, <https://www.hotel-cerkno.com/> (pristupljeno 25.01.2020.)

¹⁵⁰ Ibid.

- kartični sustav ulaska u sobu,
- balkon.

Hotel *Cerkno* gostima na raspolaganje nudi:¹⁵¹

- restoran,
- bistro,
- trgovinu,
- čuvani parking sa videonadzorom,
- praonicu rublja,
- unutarnji bazen s termalnom vodom,
- nekoliko vrsta sauna,
- fitness,
- frizerski salon,
- dvije seminarske dvorane,
- manju sportsku dvoranu.

Dodatna ponuda hotela *Cerkno* uključuje:¹⁵²

- teren za košarku, odbojku i badminton,
- mogućnost posudbe brdskih bicikla,
- uređene i označene pješačke staze,
- učenje nordijskog hodanja.

Dom *Alpska Perla* sastoji se od 6 moderno opremljenih apartmana. Svi apartmani doma *Alpska Perla* sadrže sljedeće:¹⁵³

- dva tv prijarnika,
- telefon,
- perilicu posuđa,
- štednjak sa pećnicom,
- štapni mikser,
- fen za kosu,

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ Ibid.

- toster,
- hladnjak sa zamrzivačem,
- tuš,
- bide.

Apartmani su sljedeći:¹⁵⁴

1. Apartman I (2 – 4 osobe, 50 m²) – moderno opremljena kuhinja, spavaća soba (2 ležaja), a u dnevnoj sobi dva dodatna ležaja (sofa na razvlačenje).
2. Apartman II (4 – 6 osoba, 58 m²) – u donjem dijelu se nalazi spavaća soba (2 ležaja), kuhinja sa dnevnom sobom i dodatnim ležajem i kupaonica sa wc-om, dok se gore nalazi spavaća soba (2 ležaja) sa dodatnim ležajem.
3. Apartman III (4 – 8 osoba, 80 m²) – u donjem dijelu se nalazi spavaća soba (2 ležaja), moderno opremljena kuhinja sa dnevnom sobom u kojoj se nalazi sofa na razvlačenje i kupaonica, dok se gore nalazi spavaća soba (2 ležaja) i sofa na razvlačenje te kupaonica.
4. Apartman IV (4 – 8 osoba, 73 m²) – u donjem dijelu se nalazi spavaća soba (2 ležaja), moderno opremljena kuhinja sa dnevnom sobom u kojoj se nalazi sofa na razvlačenje i kupaonica, dok se gore nalazi spavaća soba (2 ležaja) i sofa na razvlačenje te kupaonica.
5. Apartman V (7 – 11 osoba, 95 m²) – u donjem dijelu se nalazi spavaća soba (2 ležaja), moderno opremljena kuhinja sa dnevnom sobom u kojoj se nalazi sofa na razvlačenje, odvojen wc i kupaonica sa kadom, dok se gore nalazi velika spavaća soba sa 4 ležaja (2 odvojena ležaja i bračni krevet), sofa na razvlačenje, klupski stolić i kupaonica.
6. Apartman VI (7 – 10 osoba, 103 m²) – u donjem dijelu se nalazi spavaća soba (2 ležaja), moderno opremljena kuhinja sa dnevnom sobom u kojoj se nalazi sofa na razvlačenje, odvojen wc i kupaonica sa kadom, dok se gore nalazi velika spavaća soba sa 4 ležaja (2 odvojena ležaja i bračni krevet), sofa na razvlačenje, klupski stolić i kupaonica.

¹⁵⁴ Ibid.

Depandansa Hotela *Cerkno* nudi 110 ležaja u 2 do 6 krevetnim sobama.¹⁵⁵ Višekrevetne sobe opremljene su s krevetima na kat, u svim sobama su kupaonice i WC, televizija, nude mogućnost besplatnog povezivanja na internet i telefon, a većina soba ima i prostrani balkon.¹⁵⁶ Smještaj je prilagođen djeci, sportskim ekipama, studentima i svima onima koji žele jeftiniji, a istovremeno udoban smještaj.

Sve sobe depadanse uključuju:¹⁵⁷

1. noćenje sa doručkom,
2. besplatan ulaz u termalni bazen,
3. besplatan Wi-fi,
4. besplatno parkiralište,
5. besplatnu garažu za bicikle, motore i skije/sanjke.

Sobe depadanse su sljedeće:¹⁵⁸

1. Soba budget (bračni krevet ili dva odvojena kreveta, 14 m²),
2. Krevet u miješanoj zajedničkoj spavaćoj sobi za 4 osobe (15 m²),
3. Krevet u miješanoj zajedničkoj sobi za 6 osoba (19 m²).

U depadansi se dječji krevet i boravak kućnog ljubimca nadoplaćuju.

Kuće za odmor su sljedeće:¹⁵⁹

1. Fiesa – 5 apartmana (garsonijera) za 4 gosta, besplatno parkirno mjesto, prilagođenost obitelji sa djecom.
2. Novigrad – kuća za odmor sa 8 garsonijera posebno primjerenih za obitelji sa djecom. Plaža se nalazi u neposrednoj blizini apartmana.
3. Savudrija (naselje Crveni vrh) – 4 apartmana, uređeno parkiralište neposredno uz apartmane, neposredna blizina plaže.

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Ibid.

¹⁵⁷ Ibid.

¹⁵⁸ Ibid.

¹⁵⁹ Ibid.

Spa&ski i Bike hotel Cerčno raspolaže sa:¹⁶⁰

- spremištem za bicikle,
- bike info na recepciji,
- pomoći prilikom odabira ruta,
- osnovnim alatom,
- pumpama za bicikle,
- pranjem biciklističke odjeće,
- pranjem bicikla,
- najmom bicikla (osnovni),
- prijevozom s lokacije na poziv,
- najmom GPS uređaja,
- biciklističkim vodičem (najam),
- posebnim lokotima za bicikle u spremištu,
- *lunch* paketima za bicikliste.

Spa&ski i Bike hotel Cerčno kao posebnu ponudu za bicikliste nudi sljedeće:¹⁶¹

- uslugu polupansiona,
- neograničeno kupanje u kompleksu,
- noćno kupanje od petka do nedjelje (do 23 sata),
- neograničeno korištenje fitness centra,
- bogat animacijski program prilagođen svim uzrastima,
- besplatni WiFi na području kompleksa,
- neograničeno korištenje hotelskog bazena za hotelske goste,
- Spa set u sobi za hotelske goste (papuče, ogrtač),
- GPS uređaj s bike rutama (prema raspoloživosti),
- pranje bike odjeće,
- detaljan opis svih bike ruta,
- najam kvalitetnih bicikla sa opremom.

¹⁶⁰ Ibid.

¹⁶¹ Ibid.

Biciklistima se nude tri staze:¹⁶²

1. *SC Cerkno* (parkiralište Počivalo – restoran SC Cerkno – Počivalo) – staza počinje na Počivalu (kod znaka za apartmane Cerkno), a prostire se djelomično po asfaltiranoj cesti, a djelomično po makadamu kroz šumu koja pruža ugodan hlad. Dužina ove biciklističke staze iznosi 8,6 km, a prosječan bi je biciklist trebao proći za 1 sat.
2. *Putevima konoba i flaute* (Cerkno – Želin – Jagršče – Šebrelje – Stopnik – Straža – Cerkno). Ova staza započinje u centru Cerkna, biciklisti se voze prema Želini gdje poslije prelaska mosta skreću prema Jagršću. Prvih 500 m se prati rijeka Idrijica, a zatim se prati uspon po asfaltiranoj cesti do Gorenjih Potoka nakon čega je uspon manje zahtjevan. Dužina ove staze iznosi 37,5 km, a prosječan bi je biciklist trebao proći za 3,5 sata.
3. *Po Cerkljanskom gorju* (Cerkno – Ravne – Jesenica – Bukovo – Zakojca – Gorje – Poče – Novaki – Kladje – Lajše – Zaganjalka – Cerljanski vrh). Ova staza počinje u samom centru Cerkna, a biciklisti se voze prema Idriji gdje se kod gradskog groblja skreće u desno. Dužina ove staze iznosi 62 km, a prosječan bi je biciklist trebao proći za 5 sati. Prvih je 500 m uzbrdica izuzetno strmo i naporno za vožnju.

Slika 6. Hotel *Cerkno*

Izvor: Hotel Cerkno, <https://www.hotel-cerkno.hr/> (pristupljeno 22.01.2020.)

Bike and fun park Scott Cerkno je lociran u Smučarskom centru Cerkno, svojim aktivnim doživljajima nudi mogućnost igranja, aktivnog proživljavanja slobodnog vremena i

¹⁶² Ibid.

cjelodnevne zabave na otvorenom. Slika 7 prikazuje jednu od biciklističkih staza u sklopu hotela *Cerkno*.

Slika 7. Jedna od biciklistička staza u sklopu hotela *Cerkno*

Izvor: Hotel Cerkno, <https://www.hotel-cerkno.hr/> (pristupljeno 22.01.2020.)

Bike&Fun park Scott Cerkno namijenjen je mladim, individualnim rekreativcima, grupama i obiteljima. Svojom ponudom aktivnih doživljaja, *Bike&Fun park Scott Cerkno* pruža mogućnost igre, različite oblike slobodnih aktivnosti i cjelodnevne zabave na otvorenom. Brežuljkaste biciklističke staze za spust u Bike parku prolaze kroz šumu, nastavljaju se *flow trail* stazom, da bi završile ispod žičare sa 6 sjedala Počivalo.¹⁶³

Biciklističke staze imaju različite terenske oblike s izbočinama i manje zahtjevnim dijelovima te su stoga pogodne i za najveći broj biciklista. Park se ponosi sa svojih 7 biciklističkih staza koje zajedno imaju 10 km uređenih puteva.¹⁶⁴

U ponudi je i jedna laka obiteljska staza, pet srednje zahtjevnih i jedna vrlo zahtjevna *Downhill* staza. Djeca rođena od 2013. godine nadalje besplatno koriste usluge bike parka hotela *Cerkno*. Tablica 3 prikazuje cijene bike parka hotela *Cerkno* u 2019. godini.

Tablica 3. Cijene bike parka hotela *Cerkno* (2019. godine)

Vrsta usluge	Cijena za odrasle (kune)	Cijena za djecu (kune)
Pojedinačna vožnja biciklom	90 kn	77 kn

¹⁶³ Ibid.

¹⁶⁴ Ibid.

(2 sata)		
Pojedinačna vožnja biciklom (4 sata)	110 kn	95 kn
Dnevna karta za vožnju biciklom	150 kn	130 kn
Sezonska karta za vožnju biciklom	1500 kn	1100 kn
Grupna karta za vožnju biciklom	15% popusta na regularne cijene (grupa 12 i više biciklista)	15% popusta na regularne cijene (grupa 12 i više biciklista)
Najam bicikla/oprema (2 sata)	220 kn/150 kn	190 kn/150 kn
Najam bicikla/oprema (4 sata)	300 kn/150 kn	270 kn/150 kn
Dnevni najam bicikla/oprema	350 kn/150 kn	320 kn/150 kn
Najam vožnje	35 kn	35 kn

Izvor: Hotel Cerčno, <https://www.hotel-cerkno.hr/> (pristupljeno 22.01.2020.)

Biciklistički Centar se nalazi na gornjoj postaji žičare Počivalo, odnosno pored ulaza u park. Nudi široku paletu bicikla za najam, servisnu stanicu, trgovinu s dijelovima za bicikle i opremu. Ponudu upotpunjuje i mogućnost vođenih *mountain bike* tura i tečaja.

Fun park svojim aktivnim doživljajima nudi mogućnost igre, aktivno proživljavanje slobodnog vremena i cjelodnevne zabave na otvorenom. Namijenjen je mladim, individualnim rekreativcima, grupama i obiteljima.

Park čine:¹⁶⁵

- Bike park,
- sportska igrališta (mini nogomet, odbojka na pijesku, badminton),
- supovanje,
- *paintball*,

¹⁶⁵ Ibid.

- *slackline* – hodanje po traci, streličarski poligon, dječje igračke, trampolin, piknik prostor, te mogućnost iznajmljivanja različitih društvenih igara (kugle za boćanje, pikado, lopte i slično).

8.3. Analiza ponude *bike hotela LifeClass Sv. Martin* i *bike hotela Cerčno*

Bike hoteli u Republici Hrvatskoj gostima nude sadržajnije opremljen prostor za goste i bicikliste, radi se uglavnom o luksuznom tipu smještajnih objekata, a također se nudi širi spektar usluga specijalno namijenjenih biciklistima i njihovim potrebama, dok *bike hoteli* u Republici Sloveniji gostima nude sadržajno bogatu uslugu prehrane (mogućnost savjeta nutricionista) te nude kvalitetnu uslugu servisa bicikla.

Sportski i rekreativni sadržaji *bike hotela* obje zemlje su podjednakog sadržaja, no može se reći kako su i Republici Sloveniji ti sadržaji raznovrsniji i inovativniji. Infrastruktura je i opća ponuda za bicikliste u Sloveniji razvijenija. Tako se od 2010. godine u Republici Sloveniji biciklistima nudi tzv. *bike&bed* smještaj, dok je ovaj oblik smještaja u Republici Hrvatskoj zaživio tek od 2017. godine.

Biciklisti u Republici Sloveniji također imaju na raspolaganju suvremeniju biciklističku infrastrukturu, pa tako postoje biciklistički autoputi kojih u Republici Hrvatskoj trenutno nema. Biciklistička infrastruktura je u Republici Hrvatskoj trenutno nedovoljno razvijena, (prati često glavne prometnice), upitne je sigurnosti i osrednje kvalitete.

U obje zemlje biciklisti mogu unajmiti električne bicikle te daju na mogućnost i njegovo punjenje. Republika Hrvatska i Republika Slovenija biciklistima također nude i uslugu *bike busa*. Po uzoru na Austriju Republika Slovenija je u svoju cikloturističku ponudu uvrstila i tzv. *bike taksije*.

Može se zaključiti kako se u Sloveniji preferiraju sportski i adrenalinski sadržaji na jednom mjestu, tzv. parkovi, u konkretnom slučaju se radi o *bike parku* u sklopu hotela *Cerčno*, dok se sadržaji i staze za bicikliste u Republici Hrvatskoj uglavnom biciklistima nude kao staze na otvorenom, odnosno staze u prirodi izvan sportskih parkova, pretežito uz rijeke, potoke, u brdskim predjelima i slično.

Republika Hrvatska i Republika Slovenija razvijaju cikloturizam. Razlika je ta šta je Republika Slovenija mnogo ranije počela ulagati u kontinentalni turizam i razvijati specifične

oblike turizma nego što je to bila mogućnost na području Republike Hrvatske. Republika Hrvatska svakako ima sve potrebne prirodne i antropogene predispozicije za razvoj cikloturizma i u tom smjeru valja nastaviti ulagati i vršiti promociju.

9. ZAKLJUČAK

Suvremeni turistički trendovi ukazuju na sve veću zamijenjenost tradicionalnih motiva, odnosno odmora i opuštanja, s motivima i sadržajima aktivnog odmora. Tako sve značajniji utjecaj na sadržaje i kvalitetu provođenja aktivnog odmora u određenoj turističkoj destinaciji imaju sport i sportske rekreacije. Zbog sve veće zainteresiranosti ljudi za upoznavanjem različitih krajeva, kultura i običaja, potrebno je osmisliti i ponuditi program (npr. jednodnevne i višednevne izlete) i ponudu u skladu s trendovima potražnje na turističkim tržištima, kako bi se na taj način privuklo što više zainteresiranih rekreativaca, turista, izletnika i drugih.

Cikloturizam sudjeluje u oblikovanju, obogaćivanju i oplemenjivanju turističke ponude. Republika Hrvatska uz mogućnost kontinuiranog poboljšavanja razvijenosti biciklističke infrastrukture i pratećih biciklističkih ponuda ima perspektivu postati jedna od vodećih biciklističkih destinacija. Komunikacija različitih partnerstava (nacionalnih i lokalnih) u stvaranju biciklističkih mreža i zajedničkih međuregionalnih biciklističkih veza danas je izazovan potencijal Republike Hrvatske, kao i Republike Slovenije, koji se može iskoristiti kroz integrirani marketing.

Raznovrsnost pejzaža i bogatstvo prirodne i kulturne baštine imaju velik potencijal i perspektivu za razvijanje biciklističkih staza. Osposobljavanjem neaktivnih ruta te uvođenjem novih s odgovarajućom biciklističkom ponudom postigao bi se veći interes ljudi za biciklizmom kako u Republici Hrvatskoj, tako i u Republici Sloveniji. Prijedlog buduće trase EuroVelo mreže kroz Republiku Hrvatsku bazira se na prometnicama, koje su izgradnjom autocesta izgubile intenzitet motornog prometa. One su prihvatljive jer su ulaganja u izgradnju biciklističkih staza i ugostiteljsku infrastrukturu minimalna, a povezuju značajne pravce Republike Hrvatske s aktualnim EuroVelo pravcima.

Specijaliziranost hotela predstavlja usmjerenost hotela na određene tržišne segmente, čime se razlikuje od ostalih hotela iste vrste i kategorije. Sve veći zahtjevi hotelske ponude traže specijalizaciju hotela. Shodno tome, uprava hotela izražava pozitivan stav u pogledu specijalizacije hotela. Specijalizirane hotelske ponude imaju tendenciju da postanu dominantan trend u svjetskom hotelijerstvu usredotočenom na: specijalizaciju proizvoda, uspostavljanje branda, aktivnosti koje mogu eliminirati nespjecijalizirane konkurente, jedinstvenost hotela prema kupcima te drugo. Ono što je potrebno za poboljšanje cikloturizma danas je oblikovanje hotelske ponude u skladu s trendovima potražnje na turističkim tržištima te prepoznavanje mogućnosti u pogledu specijaliziranog smještaja poput *bike&bed* smještaja.

Svaka zemlja ima svoj legislativni okvir kojim diferencira ugostiteljske sadržaje u različite grupe i skupine. Tako se u Republici Hrvatskoj na posebne hotelske standarde bike hotela primjenjuje Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli kojeg donosi Ministarstvo turizma Republike Hrvatske. Slovenski legislativni okvir poslovanja hotela donosi Ministarstvo za gospodarski razvoj i tehnologiju dok je za posebne hotelske standarde bike hotela na nacionalnoj razini osnovano i zaduženo gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam. Gospodarsko interesno udruženje Planinarenje i biciklizam definira i usmjeruje ponudu prema interesima cikloturista. Takav način poslovanja hotela u Republici Sloveniji je suvremen.

Cikloturizam ima potencijal postati jedan od zastupljenijih oblika turizma u Republici Hrvatskoj koji nije ograničen samo na ljetnu turističku sezonu i koji ima osobitu važnost za turistički razvoj kontinentalnog dijela Republike Hrvatske po uzoru na susjednu Sloveniju, koja kontinentalni turizam upravo temelji na razvoju cikloturizma te konstantno unapređuje ponudu cikloturizma.

POPIS LITERATURE

Knjige, članci i pravilnici:

1. Cerović, Z., Pavia, N., Galičić, V.: Organizacija i kategorizacija ugostiteljskih objekata, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Opatija, 2005.
2. Dulčić, Ante: Turističke agencije – poslovanje i menadžment, Ekokon d.o.o. Split, 2005.
3. Galičić, V.: Leksikon ugostiteljstva i turizma, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija, 2014.
4. Kotler, P., Bowen, J.T., Makens, J.C.: Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, Mate d.o.o., Zagreb, 2010.
5. Pavia N., Stipanović C., Floričić T.: Sustainable development in increasing the competitiveness of hotel offer – case study Istra country, 2th International Scientific Conference Tourism in Southern and Eastern Europe, Opatija, 2013., str. 279 – 294
6. Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta (NN br. 91/13 i 114/17)
7. Pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 22/2018)
8. Pravilnik o minimalnih tehničkih pogojih in o obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 35/2017)
9. Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli (NN br. 56/16)

Internet izvori:

1. URL: Bicikl – Zagreb, <https://sites.google.com/site/biciklzagreb/> (pristupljeno 15.01.2020.)
2. URL: Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, <https://www.mint.hr/> (pristupljeno 15.01.2020.)
3. URL: Bicikl, <https://www.bicikl-povijest.hr/> (pristupljeno 15.01.2020.)
4. URL: Zagreb Info, <https://www.zagreb.info/> (pristupljeno 15.01.2020.)
5. URL: Ferdinand Budicki, <https://www.ferdinand-budicki.hr/> (pristupljeno 15.01.2020.)

6. URL: Štih, G. (2010). Razvoj kolesarstva na Dolenjskem in razvoj novomeškega kolesarskega kluba (diplomski rad), Sveučilište u Ljubljani; Fakultet za šport, <https://www.fsp.uni-lj.si/> (pristupljeno 19.02.2020.)
7. URL: Hrvatska, <https://croatia.hr/> (pristupljeno 19.02.2020.)
8. URL: Slovenia Info, <https://www.slovenia.info/> (pristupljeno 24.01.2020.)
9. URL: Razvojni centar Srce Slovenije, <http://www.razvoj.si/> (pristupljeno 24.01.2020.)
10. URL: Planinska zvezda Slovenije, <https://www.pzs.si/> (pristupljeno 01.03.2020.)
11. URL: Biciklističke ture u Hrvatskoj, <https://www.pedala.hr/> (pristupljeno 16.01.2020.)
12. URL: Taxi TuamV, <https://tuamv.com/sl/taksi-si/prevoz-koles> (pristupljeno 01.03.2020.)
13. URL: Vodič kroz Bike friendly standard, <https://www.bikefriendlystandard.com/> (pristupljeno 18.01.2020.)
14. URL: Cikloturizam u RH, <https://cikloturizam.hr/> (pristupljeno 18.01.2020.)
15. URL: Hrvatska gospodarska komora, <https://www.hgk.hr/> (pristupljeno 18.01.2020.)
16. URL: Koalicija udruga u zdravstvu, <https://www.kuz.hr/dogadjaj/svjetski-dan-biciklista/> (pristupljeno 18.01.2020.)
17. URL: EuroVelo, <https://en.eurovelo.com/> (pristupljeno 19.01.2020.)
18. URL: The european cycle route network EuroVelo, <https://ecf.com/> (pristupljeno 02.03.2020.)
19. URL: Europska federacija biciklista, <https://ecf.com/> (20.01.2020.)
20. URL: EuroVelo 8, <http://eurovelo8.hr/etape> (pristupljeno 20.01.2020.)
21. URL: Hotel Bau Maribor, <https://www.hotel-bau.si/eurovelo/> (pristupljeno 03.03.2020.)
22. URL: Turistička zajednica općine Rakovica, <http://www.plitvickedoline.hr/> (pristupljeno 04.03.2020.)
23. URL: Ministarstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, <https://www.gov.si/> (pristupljeno 23.01.2020.)
24. URL: Portal GOV Republika Slovenija, <https://www.gov.si/> (pristupljeno 29.02.2020.)
25. URL: Slovenska poslovna točka, <http://evem.gov.si/> (pristupljeno 07.03.2020.)
26. URL: Soca Valley, <https://www.soca-valley.com/mma/novice-specialrazpis2017koloxlsx/2017050409433732/> (pristupljeno 25.01.2020.)
27. URL: Spa Golfer, <https://www.spa-golfer.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)

28. URL: LifeClass Sv. Martin, <https://www.lifeclass-sv.martin.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)
29. URL: Apartmani Regina, <https://www.apartmani-regina.hr/> (pristupljeno 24.01.2020.)
30. URL: Hotel Cerčno, <https://www.ski-cerkno.com/hr/biciklizam.html> (pristupljeno 25.01.2020.)
31. URL: Hotel Cerčno, <https://www.hotel-cerkno.com/> (pristupljeno 25.01.2020.)

POPIS ILUSTRACIJA

Popis slika:

Slika 1. Model bicikla iz 19. stoljeća	5
Slika 2. Europska mreža biciklističkih staza	15
Slika 3. Specijalizirana oznaka bike hotela Republike Slovenije	45
Slika 4. LifeClass Sv. Martin (snimka iz zraka).....	47
Slika 5. Biciklistička staza 1 u sklopu kompleksa LifeClass Sv. Martin	52
Slika 6. Hotel Cerčno	58
Slika 7. Jedna od biciklističkih staza u sklopu hotela Cerčno	59

Popis tablica:

Tablica 1. Prosječna cijena bicikla u ponudi hotela po razredima u Republici Sloveniji (2019. godine).....	43
Tablica 2. Cijene najma bicikla u kompleksu LifeClass Sv. Martin (2019. godine)	51
Tablica 3. Cijene bike parka hotela Cerčno (2019. godine).....	59